

Raport z realizacji
Programu Ochrony Środowiska
dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017 – 2020 z
perspektywą do roku 2025
za okres 2017 - 2023

Nowa Ruda, październik 2024

Miasto: Nowa Ruda

Województwo: dolnośląskie

Tytuł: Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025 za okres 2017-2023.

Okres raportu: lata 2017 - 2023

1. PODSTAWA PRAWNA RAPORTU Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA MIASTA NOWA RUDA NA LATA 2017 – 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2025 ZA OKRES 2017-2023

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025 został przyjęty przez Radę Miejską w Nowej Rudzie Uchwałą Nr 377/XLI/17 z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko. Ww. dokument stanowi podstawę działania w zakresie polityki ekologicznej. Dokument opracowano na podstawie art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. Zgodnie z art. 18 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy organ wykonawczy gminy sporządza co 2 lata raport z wykonania programu ochrony środowiska i przedstawia go radzie gminy, a następnie na podstawie art. 18 ust. 3 ww. ustawy przekazuje raport staroście.

Z uwagi na to, iż dotychczas nie sporządzano Raportów z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025, niniejszy Raport objął lata 2017-2023.

2. CEL SPORZĄDZENIA RAPORTU

Raport jest sformalizowaną formą sprawozdania z realizacji programu ochrony środowiska, jak i jest również miejscem, w którym można sformułować ogólne, ramowe rekomendacje mające na celu udoskonalenie polityki ochrony środowiska. Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025 za okres 2017-2023 został przygotowany w celu realizacji zobowiązań nałożonych na Burmistrza Miasta Nowa Ruda w celu realizacji polityki ochrony środowiska, zgodnie z dyspozycją art. 18 ust. 2 Ustawy Prawo ochrony środowiska. Niniejszy Raport, z uwagi na to, iż obejmuje okres 2017 – 2023 stanowi podsumowanie działań w zakresie zawartym w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025, jak również stanowić będzie podstawę do zlecenia przygotowania Programu Ochrony Środowiska na kolejne lata. Przedmiotowy Raport stanowi narzędzie monitoringu umożliwiające ocenę stopnia realizacji zamierzeń programowych – stopnia realizacji celów, priorytetów i przedsięwzięć oraz uzyskanych efektów ekologicznych i poniesionych nakładów finansowych.

3. ZAKRES RAPORTU

Niniejszy raport obejmuje okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2023 r. i określa stan realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska, przewidzianych w Programie w tym czasie. Raport dokonuje oceny stanu realizacji celów oraz zadań służących ochronie środowiska, ujętych w Programie oraz analizuje wydatkowanie środków finansowych na ich wykonanie. Ponadto niniejszy raport wyjaśnia przyczyny braku

4. ŹRÓDŁA INFORMACJI

Raport sporządzono na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w Programie ochrony środowiska. Dane podstawowe do wykonania Raportu z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda stanowią głównie informacje znajdujące się w zasobach Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie, informacje własne, sprawozdania opisowe z realizacji budżetu, informacje statystyczne GUS, informacje pozyskane z Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie jak i jednostek organizacyjnych Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie, a także informacje z innych źródeł (Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska we Wrocławiu, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu).

5. OCENA STOPNIA REALIZACJI ZAPLANOWANYCH ZADAŃ

Poniżej przedstawiono realizację zadań związanych z ochroną środowiska jakie zostały wykonane na terenie Miasta Nowa Ruda w latach 2017-2023. W Raporcie, mającym charakter sprawozdania opierano się na harmonogramie przedsięwzięć planowanych do realizacji, określonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025 (przyjętym przez Radę Miejską w Nowej Rudzie Uchwałą Nr 377/XLI/17 z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Nowa Ruda na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2025 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko). W Raporcie odniesiono się do konkretnych zadań wyszczególnionych w Programie Ochrony Środowiska, jak i również wzięto pod uwagę przedsięwzięcia, które nie były zawarte w Programie, a które mieszczą się w ramach polityki ekologicznej Gminy i zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym. Miasto Nowa Ruda realizowało nie tylko wydatki majątkowe, ale przede wszystkim - cele strategiczne, cele średniookresowe i działania w ramach priorytetów obowiązującej polityki ekologicznej. W niniejszym Raporcie przedstawiono zadania z zakresu poszczególnych sektorów związanych z ochroną środowiska, realizowane w latach 2017-2023.

W Programie ochrony środowiska przyjęto następujący podział zagadnień:

- ochrona klimatu i jakości powietrza,
- zagrożenie hałasem,
- pola elektromagnetyczne,
- gospodarowanie wodami,
- gospodarka wodno-ściekowa,
- zasoby geologiczne,
- gleby,
- gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
- zasoby przyrodnicze,
- zagrożenia poważnymi awariami

Poniżej przedstawiono stan realizacji zapisów Programu ochrony środowiska Miasta Nowa Ruda w odniesieniu do poszczególnych zagadnień.

5.1. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Cel: Poprawa jakości powietrza w mieście w oparciu o strategię niskoemisyjne i odnawialne źródła energii Kierunki i zadania: OKJP. 1. Poprawa efektywności energetycznej w mieście Nowa Ruda: OKJP. 1.1 Termomodernizacja budynków mieszkalnych, publicznych i usługowych OKJP. 1.2. Wymiana indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne kotły OKJP. 1.3. Budowa sieci ciepłowniczej i przyłączy do budynków oraz węzłów cieplnych wraz z monitoringiem OKJP. 1. 4. Modernizacja i rozbudowa sieci ciepłowniczych i przyłączy OKJP. 1.5. Wymiana tradycyjnego oświetlenia ulicznego na energooszczędne OKJP.2. Zmniejszenie emisyjności w transporcie oraz zwiększenie dostępności i atrakcyjności: OKJP. 2..1. Zakup niskoemisyjnego taboru transportu publicznego

Gmina Miejska Nowa Ruda dysponuje danymi o jakości powietrza na podstawie Rocznej oceny jakości powietrza w województwie dolnośląskim, publikowanej przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (link: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/home>). Dokument jest również corocznie przekazywany do tut. Urzędu.

Wartości wskaźników jakości powietrza w latach 2017 – 2023 na podstawie danych GIOŚ

L.p.	Wskaźniki	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Wartość docelowa
1	Ilość dni z przekroczeniami normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM 10	102	107	78	75	95	95	56	35 dni
2	Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM 10	48,3	43	40	36	41	38	32	40 µg/m3
3	Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu B(a)P w punkcie pomiarowym na terenie miasta (ng/m3)	15,9	11	8	11	15	9	4	1 ng/m3

Problem jakości powietrza związany z niską emisją identyfikowany jest poprzez prowadzone pomiary stanu jakości powietrza (stacja pomiarowa Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, która na terenie miasta funkcjonuje od 01.01.2011 r., 8 czujników jakości powietrza zamontowanych w 2022 r., których pomiar można obserwować za pomocą strony internetowej: <https://powietrze.nowaruda.pl/>), jak również strukturę sposobu ogrzewania na terenie miasta, weryfikowaną za pomocą Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Obserwujemy przekroczenia stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM10 oraz benzo(a)pirenu, a także znaczne przekroczenia dopuszczalnej liczby dni (35 dni) z przekroczeniami normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM10. Nowa Ruda usytuowana jest w kotlinie górskiej i w Obniżeniu Noworudzkim. Taka lokalizacja utrudnia wentylowanie miasta oraz sprzyja występowaniu koncentracji zanieczyszczeń. W efekcie w obszarze Nowej Rudy występują zjawiska meteorologiczne niekorzystne dla jakości powietrza, w tym inwersja temperatury polegająca na wzroście temperatury powietrza wraz z wysokością, przez co blokowane jest pionowe mieszanie się powietrza w atmosferze. Niska emisja w Nowej Rudzie pochodzi ze spalania paliw stałych, często o niskiej jakości w lokalnych kotłowniach węglowych i licznych nisko sprawnych indywidualnych paleniskach węglowych.

Z dokonywanych pomiarów wynika, że jakość powietrza na terenie miasta Nowa Ruda od roku 2017 uległa znacznej poprawie. Pomiary pyłu zawieszonego PM10 za rok 2023 wykazały w Nowej Rudzie stężenie średnioroczne wynoszące 32 µg/m3 (79% normy) oraz 56 dni z przekroczeniami normy 24-godzinnej (przy wartości docelowej 35 dni). Najwyższe stężenia 24-godzinne pyłu zawieszonego PM10 rejestrowane były na stacji pomiarowej w styczniu, lutym, marcu oraz grudniu. Dla B(a)P odnotowano w Nowej Rudzie w roku 2023 4 - krotne przekroczenie wartości docelowej (stężenie średnioroczne wyniosło 4 ng/m3, przy wartości docelowej wynoszącej 1 ng/m3). Odnotować należy znaczną poprawę jakości powietrza na podstawie wskazanych pomiarów. Liczba dni z przekroczeniem normy średniodobowej dla pyłu zawieszonego PM 10 spadła o 39 dni w stosunku do roku 2022 (spadek liczby dni o 41%). Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu spadło w stosunku do roku 2022 o 55,56%. Wartość stężenia średniorocznego pyłu zawieszonego PM 10 znajduje się w wartości docelowej i również w odniesieniu do roku 2022 została obniżona.

Na terenie miasta funkcjonuje sieć ciepłownicza, która zasila część budynków na terenie miasta. Przedsiębiorstwami eksploatującymi są „Ciepłownictwo” Sp. z o. o., która obejmuje swoim zasięgiem dzielnicę Słupiec oraz „Calor Energetyka Ciepła”, która obejmuje część dzielnicy Centrum. Poza siecią ciepłowniczą system oparty jest także na indywidualnych źródłach ciepła, które wykorzystują przede wszystkim paliwo stałe, gaz, energię elektryczną oraz w mniejszym stopniu pompy ciepła, kolektory słoneczne oraz olej opałowy. W najbliższych latach nie są planowane inwestycje związane z rozbudową sieci ciepłowniczej na terenie miasta Nowa Ruda. Operatorem systemu dystrybucyjnego gazu ziemnego na terenie miasta jest Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o. o. Miasto Nową Rudę zaopatruje w gaz ziemny gazociąg przesyłowy podwyższonego średniego ciśnienia relacji Włodowice – Nowa Ruda. Burmistrz Miasta

Nowa Ruda w dniu 19.06.2024 r. wydał decyzję znak: OŚ.6220.3.2024.MK.15 o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia pn. „Przebudowa gazociągu podwyższonego średniego ciśnienia relacji ZZU SRP Nowa Ruda – ZZU Słupiec”, polegającego na budowie gazociągu o średnicy de 315 mm, ciśnieniu MOP 1,0 MPa i długości ok. 5,67 km, który ma zastąpić istniejący gazociąg stalowy o średnicy DN200 mm i ciśnieniu 1,6 MPa.

Przedsięwzięcia związane z poprawą jakości powietrza, realizowane w wskazanym okresie to:

1. Wymiana nieefektywnych źródeł ciepła. Przyczyną smogu jest głównie sektor komunalno – bytowy i tzw. niska emisja. Działanie to jest realizowane w sposób ciągły na terenie miasta, zarówno w zasobie komunalnym, jako partycypacja kosztów we wspólnotach mieszkaniowych, gdzie występuje udział gminy jak i poprzez wsparcie mieszkańców w uzyskiwaniu dofinansowań na wymianę źródła ciepła na ekologiczne. W latach 2017 – 2023 wymieniono 1260 „kopciuchów”.
2. Udział w dostępnych programach oferujących dofinansowanie dla mieszkańców do wymiany „kopciuchów” oraz pozyskiwanie środków na ten cel dla zasobów gminnych:
 - „Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego” (zakończony);
 - środki z EFRR RPO WD 2004-2020 (zakończone);
 - Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda (zakończone);
 - Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej (zakończone);
 - „Czyste powietrze” – gminny punkt konsultacyjno-informacyjny funkcjonujący na terenie Urzędu Miejskiego (w trakcie realizacji – od maja 2021 r.);
 - Program Priorytetowy „Ciepłe mieszkanie” – dla właścicieli lokali mieszkalnych (w trakcie realizacji – od stycznia 2023 r., wartość Umowy z WFOŚiGW: 4 999 300,00 zł);
 - Program Priorytetowy „Ciepłe mieszkanie” – dla najemców lokali mieszkalnych i wspólnot mieszkaniowych (3-7 lokali mieszkalnych) (w trakcie realizacji, wartość Umowy z WFOŚiGW: 3 520 600,00 zł);
3. Pomiar i informowanie o jakości powietrza. Na terenie miasta zainstalowanych zostało w związku z realizowanym projektem pt. „Przyjazna przestrzeń dla mieszkańców – Inteligentna Nowa Ruda” w ramach konkursu „Human Smart Cities. Inteligentne Miasta współtworzone przez mieszkańców” 8 detektorów jakości powietrza zlokalizowanych w różnych częściach miasta. Pomiary są udostępniane poprzez platformę: powietrze.nowaruda.pl :
4. Rozwój ekologicznego transportu miejskiego: Udział w Programie "Rozwój zrównoważonego transportu zbiorowego na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda poprzez zakup dwóch autobusów elektrycznych wraz z infrastrukturą do ładowania" – podpisana została umowa z NFOŚiGW na zakup 2 autobusów elektrycznych wraz z z budową towarzyszącej infrastruktury ładowania pojazdów (całość inwestycji to ponad 5 mln złotych). Autobusy zostały zakupione, a dodatkowe linie autobusowe uruchomione będą od sierpnia br.
5. Realizacja projektu: Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda. Zrealizowano przedsięwzięcia dot. łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do jego skutków przez szereg działań adaptacyjno-mitygacyjnych (nasadzenia,

zwiększenie różnorodności biologicznej, wprowadzenie elementów małej architektury, zwiększanie powierzchni biologicznie czynnej) oraz edukacyjno-informacyjnych. Miasto Nowa Ruda posiada Miejski Plan Adaptacji do zmian klimatu dla miasta Nowa Ruda do roku 2030, przyjęty Uchwałą Rady Miasta. W ramach projektu wykonano inwestycje w 8 obszarach miejskich, w tym na terenach Szkół.

6. Udział w projektach dot. rewitalizacji obszarów miejskich, w tym największymi projektami były modernizacja miejskich terenów zielonych – 6 obszarów o wartości ok. 2 mln 460 tys. zł (wykonanie ścieżek, małą architekturę, doposażenie placów zabaw, wydzielenie stref wypoczynkowo-rekreacyjnych a także wykonanie ogrodu deszczowego (element systemu proekologicznego gospodarowania wodą)) zakończona w 2018 r. oraz rewitalizacja parku przy ul. Strzeleckiej zakończona w 2022 r.;
7. Edukacja ekologiczna: Działania edukacyjne, w tym organizacja spektakli ekologicznych dla dzieci dot. poprawy jakości powietrza, coroczne obchody święta drzewa, w ramach którego wspólnie z szkołami oraz seniorami prowadzone są nasadzenia drzew na terenie miasta, wspólne sadzenia drzew z Nadleśnictwem Jugów na terenie miasta, warsztaty ekologiczne dla mieszkańców (w ramach działań partycypacyjnych w projektach realizowanych przez miasto), lekcje ochrony środowiska prowadzone w szkołach i przedszkolach, obchody Dnia Ziemi; informacje na stronie Urzędu Miejskiego, Biuletynie Informacji Publicznej, w mediach społecznościowych, lokalnej prasie;
8. SPMB – Gmina Miejska Nowa Ruda była partnerem projektów sieciowych zgłaszanych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji i prowadziła prace przygotowawcze nad stworzeniem sub-regionalnego, sieciowego i partnerskiego Projektu modernizacji budynków i źródeł energii, którego operatorem jest organizacja pozarządowa OTS Wolna Przedsiębiorczość – Centrum Technologii Energetycznych w Świdnicy;
9. Miasto jest współautorem Społecznego Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Subregionu Wałbrzyskiego - wizji rozwoju Subregionu Wałbrzyskiego, wolnego od węgla w energetyce i ciepłownictwie w 2030 r., z redukcją emisji CO₂ o 55 % w 2030 r., neutralnego klimatycznie w 2040 r.;
10. Planowana inwestycja do realizacji: Noworudzki Park Wolny od Smogu przy Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie jako wdrożenie Miejskiej Inicjatywy Działań miasta Nowa Ruda.(wykonana dokumentacja projektowa).
11. FST – program przeznaczony dla gmin pogórniczych, który będzie realizował działania naprawcze na terenach pogórniczych i wspierające działania dekarbonizacyjne, w tym odchodzenie w ogrzewaniu od paliwa węglowego;
12. Prawie wszystkie budynki użyteczności publicznej mają ogrzewanie gazowe, a obecnie złożony został wniosek na dofinansowanie zamierzenia polegającego na Kompleksowej modernizacji energetycznej budynków publicznych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda.
13. Prowadzone są również działania, które uwarunkowane są przepisami prawa, w tym uchwały antysmogowej, obligującej m.in. do prowadzenia kontroli indywidualnych źródeł ciepła, prowadzenia inwentaryzacji źródeł ciepła, na terenie miasta.

Szczegółowe zadania w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego realizowane w latach 2017 – 2023 na terenie miasta Nowa Ruda przedstawia poniższa tabela.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość	Środki zewnętrzne	Informacja o stanie realizacji
1.	„Rowerowy region - Ziemia Noworudzko-Radkowsko-Broumovska"	1 734 751,10	1 351 771,14	realizacja 2016/19
2.	"Czesko-polski szlak grzbietowy - część wschodnia"	2 460,00		realizacja 2018/20
3.	Mini singieltrac - turystyczna trasa rowerowa	123 745,00	104 550,00	zrealizowano 2019
4.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	753 018,84		zrealizowano 2018
5.	Modernizacja stolarki okiennej w mieszkaniach komunalnych wspólnot mieszkaniowych realizujących projekt pn. "Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda"	21 513,76		zrealizowano 2018
6.	Zakup i montaż kotła CO w Szkole Podstawowej nr 2	39 600,00		zrealizowano 2018
7.	Poprawa jakości środowiska miejskiego w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	2 002 877,10	1 666 930,78	zrealizowano 2018
8.	Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	886 493,88	476 955,61	zrealizowano 2016/18
9.	Ograniczenie niskiej emisji poprzez budowę ścieżek rowerowych oraz energooszczędnego oświetlenia w ul. Piłsudskiego i Świdnickiej, oświetlenia ul. Kłodzkiej oraz parkingu na ul. Cmentarne	3 080 749,98	2 477 448,35	zrealizowano 2016/18
10.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	1 136 938,79	385 247,02	realizacja 2018/19
11.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez przebudowę drogi wraz z budową parkingu i modernizacją oświetlenia na energooszczędne przy ul. Teatralnej w Nowej Rudzie	22 320,57	19 860,57	zrealizowano 2018
12.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez wymianę kotłów oraz inwestycje w odnawialne źródła energii	115 656,30	98 307,86	zrealizowano 2018
13.	Dotacje celowe dla wspólnot mieszkaniowych oraz osób fizycznych na zmianę systemu ogrzewania w ramach programu "Ograniczenie niskiej emisji na obszarze Województwa	810 712,54		zrealizowano 2018

	Dolnośląskiego"			
14.	Wykonanie oświetlenia ulicznego łącznika ul. Debry-Zagórze	16 780,49		zrealizowano 2018
15.	Wykonanie oświetlenia ulicznego ul. Górską	6 610,50		zrealizowano 2018
16.	Budowa oświetlenia ulicznego - łącznik ul. Jasna-Srebrna	14 644,79		zrealizowano 2018
17.	Modernizacja lamp oświetleniowych w ciągu ul. Piastów i ul. Podjazdowej	26 425,85		zrealizowano 2018
18.	Budowa oświetlenia terenów zielonych - siłownia plenerowa przy CTS w Nowej Rudzie - Słupcu	21 399,02		zrealizowano 2018
19.	Rewitalizacja terenów rekreacyjnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni położonych przy ul. Fredry w mieście Nowa Ruda	942 192,30	501 913,80	realizacja 2017/19
20.	Poprawa jakości środowiska miejskiego w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	1 937,50	1 646,87	zrealizowano 2017/18
21.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	365 476,06	365 476,06	2018/19
22.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	122 800,00		zrealizowano 2019
23.	Wykonanie instalacji gazowej w lokalach komunalnych	44 400,00		zrealizowano 2019
24.	Wymiana stolarki okiennej w lokalach komunalnych	154 105,38		zrealizowano 2019
25.	Wykonanie dokumentacji na wykonanie remontów budynków mieszkalnych komunalnych	112 053,00		zrealizowano 2019
26.	Remonty dachów budynków mieszkalnych komunalnych	708 634,66		zrealizowano 2019
27.	Remont lokali komunalnych stanowiących pustostany	338 014,43		zrealizowano 2019
28.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	1 091 561,01	642 204,94	zrealizowano 2019
29.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez modernizacje systemów grzewczych	40 600,00	13 600,00	zrealizowano 2019

30.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda - zmiana systemu dostawy energii cieplnej	353 386,02		zrealizowano 2019
31.	Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego Edycja II - miasto Nowa Ruda III ETAP	381 211,47		zrealizowano 2019
32.	Budowa oświetlenia ulicznego ul. Nowa Osada 4/2 od ul. Anny	22 692,00		zrealizowano 2019
33.	Budowa oświetlenia ulicznego ul. Brzozowa	26 970,00		zrealizowano 2019
34.	Budowa latarni solarnej ul. Kołowa	12 400,00		zrealizowano 2019
35.	Budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Zaulek	13 160,00		zrealizowano 2019
36.	Budowa oświetlenia w ciągu komunikacyjnym – oś, Piastowskie	6 589,84		zrealizowano 2019
37.	Rewitalizacja terenów rekreacyjnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni położonych przy ul. Fredry w mieście Nowa Ruda	7 899 198,01	3 235 513,70	realizacja 2019/20
38.	Realizacja programu pn. „Przyjazna przestrzeń dla mieszkańców – Inteligentna Nowa Ruda”	95 432,11	70 938,62	zrealizowano 2017/18
39.	Realizacja programu pn. Rowerowy region – Ziemia Noworudzko-Radkowsko-Broumovska	64 082,25	54 469,95	zrealizowano 2017/18
40.	Realizacja programu pn. Wymiana wysoko-emisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	9 102,00		realizacja 2016/21
41.	Czesko-polski szlak grzbietowy - część wschodnia	1 377 774,92	1 039 089,45	realizacja 2020
42.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	489 350,26		realizacja 2020
43.	Wykonanie instalacji gazowej w lokalach komunalnych	203 900,00		realizacja 2020
44.	Wymiana stolarki okiennej w lokalach komunalnych	223 620,03		realizacja 2020
45.	Wykonanie dokumentacji na wykonanie remontów budynków mieszkalnych komunalnych	53 751,00		realizacja 2020
46.	Remonty dachów budynków mieszkalnych komunalnych	226 050,00		realizacja 2020

47.	Remont lokali komunalnych stanowiących pustostany	200 594,84		realizacja 2020
48.	Zakup i montaż pieca co w Filii Szkoły Podstawowej Nr 2 przy ul. Srebrnej 11	27 060,00		realizacja 2020
49.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	784,94	784,94	realizacja 2020
50.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych w Gminie Miejskiej Nowa Ruda	351 815,48	351 815,48	realizacja 2020
51.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez modernizację systemów grzewczych	1 250 444,69	1 047 134,33	realizacja 2020
52.	Ograniczenie niskiej emisji na obszarze województwa dolnośląskiego Edycja II - miasto Nowa Ruda III ETAP	1 581 967,78		realizacja 2020
53.	Wykonanie oświetlenia placu zabaw przy Żłobku Miejskim w Nowej Rudzie przy ul. Kłodzkiej	14 152,70		realizacja 2020
54.	Budowa ścieżki rowerowej w ciągu ul. Zagórze	11 500,00		Realizacja 2021
55.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	595 442,00		Realizacja 2021
56.	Wykonanie instalacji gazowej w lokalach komunalnych z dokumentacją	101 131,43		Realizacja 2021
57.	Wymiana stolarki okiennej w lokalach komunalnych	77 305,00		Realizacja 2021
58.	Remonty dachów budynków mieszkalnych komunalnych	49 250,00		Realizacja 2021
59.	Remont lokali komunalnych stanowiących pustostany	345 522,00		Realizacja 2021
60.	Partycypacyjne wykonanie dokumentacji projektowej dla zadania Noworudzki Ekologiczny Park Wolny od Smogu przy Miejskim Ośrodku Kultury w Nowej Rudzie jako wdrożenie Miejskiej Inicjatywy Działań miasta Nowa Ruda	112 434,00		Realizacja 2021
61.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez modernizację systemów grzewczych	437 780,77	768 029,54	Realizacja 2021
62.	Budowa latarni solarnej rejon ul. Niepodległości -Kol. Dzikowiec	17 626,00		Realizacja 2021
63.	Budowa oświetlenia na ul. Zielnej	20 000,00		Realizacja 2021
64.	Budowa punktu oświetlenia ulicznego ul. Sokola - Stara	10 000,00		Realizacja 2021

	Droga			
65.	Rewitalizacja terenów rekreacyjnych wraz z zagospodarowaniem przestrzeni położonych przy ul. Fredry w mieście Nowa Ruda	1 376 827,39		Realizacja 2021
66.	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	44 172,46	31 914,64	Realizacja 2021
67.	Ograniczenie niskiej emisji w Gminie Miejskiej Nowa Ruda poprzez modernizację systemów grzewczych	6 000,00		Realizacja 2021
68.	Przyjazna przestrzeń dla mieszkańców – Inteligentna Nowa Ruda	147 032,21	112 740,63	Realizacja 2021
69.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskie	191 328,69	125 766,12	Realizacja 2021
70.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	3 272 815,14	3 272 815,14	Realizacja 2022
71.	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	784 863,80	556 303,63	Realizacja 2022
72.	Przyjazna przestrzeń dla mieszkańców - Inteligentna Nowa Ruda	440 594,00	274 027,97	Realizacja 2022
73.	Adaptacja pustostanów na mieszkania komunalne	346 393,53		Realizacja 2022
74.	Adaptacja pustostanów na mieszkania komunalne	241 477,00		Realizacja 2022
75.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w ciągu ulic Piłsudskiego, Kopernika, Niepodległości i Radkowskiej w Nowej Rudzie	228 746,00	228 746,00	Realizacja 2022
76.	Remont kapitalny dachów, mieszkalnych budynków komunalnych	197 498,99	197 498,99	Realizacja 2022
77.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkani. miasta Nowa Ruda	100 700,00		Realizacja 2022
78.	Wykonanie instalacji gazowej w lokalach komunalnych z dokumentacją	99 730,00		Realizacja 2022
79.	Zmiana sposobu ogrzewania w lokalach komunalnych	76 844,99		Realizacja 2022
80.	Wymiana stolarki okiennej w lokalach komunalnych	76 900,00		Realizacja 2022
81.	Wymiana stolarki okiennej w lokalach komunalnych	24 600,00		Realizacja 2022

82.	Budowa latarni solarnej ul. Myśliwska Osada	19 939,00		Realizacja 2022
83.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	15 120,00		Realizacja 2022
84.	Budowa punktu oświetlenia ulicznego ul. Sokola - Stara Droga	9 943,41		Realizacja 2022
85.	Przyjazna przestrzeń dla mieszkańców – Inteligentna Nowa Ruda	403 220,16	258 160,12	Realizacja 2022
86.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	241 414,56	159 793,15	Realizacja 2022
87.	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	124 064,45	89 636,00	Realizacja 2022
88.	Budowa ścieżki rowerowej w ciągu ul. Zagórze	159 900,00		Realizacja 2023
89.	Adaptacja pustostanów na mieszkania komunalne	2 767 870,20	2 711 172,80	Realizacja 2023
90.	Remonty dachów budynków mieszkalnych komunalnych	227 363,99		Realizacja 2023
91.	Wykonanie instalacji gazowej w lokalach komunalnych z dokumentacją	23 771,71		Realizacja 2023
92.	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej w lokalach komunalnych	64 450,00		Realizacja 2023
93.	Dokumentacja dla zadania „Termomodernizacja komunalnej infrastruktury mieszkaniowej”	84 791,65		Realizacja 2023
94.	Przyłączenie do sieci gazowej, w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych w Drogosławiu zgodnie z udziałem	21 584,14		Realizacja 2023
95.	Przyłączenie do sieci gazowej, wyk. wew. instalacji gazowej i wentylacji do celów bytowych w budynkach komunalnych w Drogosławiu	33 325,43		Realizacja 2023
96.	Remonty kapitalne budynków w zasobach mieszkaniowych miasta Nowa Ruda	440 126,00		Realizacja 2023
97.	Łagodzenie skutków zmian klimatu - parki kieszonkowe, zielone podwórko - zaplecze ul. Piastów	69 495,00		Realizacja 2023
98.	Realizacja zleconego przez WFOŚiGW programu pn. "Ciepłe mieszkanie"	182 132,76	182 132,76	Realizacja 2023
99.	Wymiana wysokoemisyjnych źródeł ciepła w budynkach i lokalach mieszkalnych na terenie wybranych gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej	300 043,76	300 043,76	Realizacja 2023

100.	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono- niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	2 477 972,31	1 788 815,85	Realizacja 2023
------	---	--------------	--------------	-----------------

Gmina Miejska Nowa Ruda realizowała szereg zamówień publicznych związanych z działaniami promocyjnymi i edukacyjnymi na rzecz poprawy jakości powietrza na terenie miasta Nowa Ruda w okresie objętym niniejszym Raportem. Poniżej zestawione zostały te działania.

Lp.	Nazwa zadania	kwota	rok
1	Moduł NV15Cp do pomiaru stężeń pyłu PM2,5, PM10	1 400,00	2017
2	Przeprowadzenie warsztatu roboczego	3 690,00	2020
3	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	5 104,20	2021
4	Zakup tabliczki na potrzeby rządowego programu "Czyste powietrze"	95,94	2021
5	Wydruk plakatów "Społeczny Plan Sprawiedliwej Transformacji"	1 494,00	2021
6	Druk broszur, ulotek	1 845,00	2021
7	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	10 117,33	2022
8	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	1 846,92	2022
9	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono – niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	84 292,06	2022
10	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	263,22	2022
11	Wydruk ulotek "Czyste powietrze"	3 200,00	2022
12	Spektakl ekologiczny: Wielka przygoda malej chmurki	3 900,00	2022
13	Zakup i wdrożenie inteligentnych rozwiązań wraz z systemem zbierania i przesyłania danych o jakości powietrza	171 954,00	2022
14	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	11 280,00	2023
15	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	1 938,99	2023
16	Koszty prowadzenia punktu informacyjnego rządowego programu „Czyste powietrze”	276,36	2023
17	Materiały promocyjne dla programu "Ciepłe mieszkanie"	430,50	2023
18	Materiały promocyjne dla programu "Czyste powietrze"	9 938,40	2023
19	Koszty utrzymania domeny powietrze.nowaruda.pl	186,95	2023

20	Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono – niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda	270620,98	2023
----	--	-----------	------

Głównym i priorytetowym działaniem na rzecz poprawy jakości powietrza jest likwidacja nieefektywnych źródeł ciepła na terenie miasta. W tabeli poniżej zestawiono liczbę zlikwidowanych nieefektywnych źródeł ciepła w kolejnych latach, zgodnie z złożonymi sprawozdaniami z Programu Ochrony Powietrza, składanymi do Marszałka Województwa Dolnośląskiego.

Rok:	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liczba zlikwidowanych kotłów:	99	168	61	231	261	108	178

Gmina Miejska Nowa Ruda przeprowadziła inwentaryzację źródeł ciepła. Inwentaryzacja jest obecnie prowadzona za pośrednictwem systemu ZONE i składanych deklaracji o źródłach ciepła przez właścicieli nieruchomości. Poziom wypełnienia bazy, na dzień 31.12.2023 r. wynosił 81%.

Zgodnie z prowadzonym programem, struktura źródeł ciepła na dzień 31.12.2023 r. przedstawiała się następująco:

Lp.	Liczba poszczególnych źródeł ciepła	Deklaracja A (budynki/lokale mieszkalne)	Deklaracja B (budynki/lokale niemieszkalne)
1.	Kocioł na paliwo stałe z ręcznym podawaniem paliwa	2034	67
2.	Kocioł na paliwo stałe z automatycznym podawaniem paliwa	591	43
3.	Ogrzewanie elektryczne (tu też dla c.w.u.)	1199	369
4.	Ciepło systemowe	125	28
5.	Kolektory słoneczne	139	6
6.	Kocioł olejowy	58	32
7.	Pompa ciepła	188	29
8.	Kominek	522	120
9.	Kocioł gazowy	1892	188
10.	Trzon kuchenny/piecokuchnia	1467	13
11.	Piec kaflowy na paliwo stałe	1902	6
12.	RAZEM – ilość instalacji	10 117	901

*Uwaga: 34,4% stanowią deklaracje z więcej niż 1 źródłem ciepła.

Raport dotyczący kotłów na paliwo stałe na terenie miasta Nowa Ruda przedstawia się następująco:

Lp.	Klasa kotła	Liczba kotłów na paliwo stałe wg klasy kotła	
		Deklaracja A (budynki/lokale mieszkalne)	Deklaracja B (budynki/lokale niemieszkalne)
1.	Poniżej 3 klasy lub brak informacji	1446	63
2.	Klasa 3	344	17
3.	Klasa 4	155	9

4.	Klasa 5	403	14
5.	Ekoprojekt	34	0
		2382	103

Ze wstępnych obliczeń i szacunków na podstawie złożonych deklaracji do likwidacji klasyfikuje się (na podstawie zapisów uchwały antysmogowej):

1. do 30.06.2024 r.: 1480 trzonów kuchennych/piecokuchni + 1908 pieców kaflowych + 1509 kotłów poniżej 3 klasy (ta wartość może ulec nieznacznym modyfikacjom z uwagi, iż w części deklaracji nie wskazano klasy kotłów). Wstępnie: **4 897** instalacji z uwagi na niespełnianie wymagań odpowiadających klasie 3 pod względem granicznych wartości emisji pyłu, w tym 1216 w zasobie mieszkaniowym gminy.

2. do 30.06.2028 r. - 525 niespełniających wymagań odpowiadających klasie 3 i 4 pod względem granicznych wartości emisji pyłu.

W ramach działań na rzecz ochrony powietrza przeprowadzane są przez Straż Miejską Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie kontrole indywidualnych systemów grzewczych. W tabeli zestawiono kontrole w okresie objętym niniejszym Raportem.

Postępowania z przeprowadzonych kontroli indywidualnych systemów grzewczych Gmina Miejska Nowa Ruda								
Rok	Ilość skontrolowanych indywidualnych systemów grzewczych	Mandaty karne ilość	kwota	wnioski sąd	pouczenia	Laboratorium	Sprawy przekazane Policji- odmowa przeprowadzenia kontroli indywidualnych systemów grzewczych	Zgłoszenia (skargi) mieszkańców dot. użytkowania systemów grzewczych
2017	80	3	300	-	-	-	-	32
2018	91	1	50	-	-	-	-	32
2019	101	5	1550	2	1	pobrana próba popiołu 20.05.2019	1 / 15.04.2019	56
2020	56	6	2500	-	-	-	-	41
2021	57	1	100	-	-	pobrana próba popiołu 3.02.2021	1 / 23.04.2021	18
2022	51	2	1000	-	-	-	-	14
2023	176	6	2000	-	-	-	1 / 19.12.2023 1 / 24.11.2023	24
Razem	612	24	7500	3	2	-	3	217

Działania na rzecz poprawy jakości powietrza realizowane były również przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, realizujący zadania polityki społecznej i działania wspierające dla najuboższych mieszkańców miasta.

Realizacja zadania z ustawy z dnia 7 października 2022r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej.

Na mocy ustawy z dnia 7 października 2022r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej wprowadzony został dodatek elektryczny dla gospodarstw domowych. Jest to analogiczny do poprzednich dodatków, rodzaj wsparcia dla osób ogrzewających swoje domy i mieszkania energią elektryczną.

Wysokość dodatku dla gospodarstwa domowego co do zasady wynosi 1 000 zł, natomiast w przypadku rocznego zużycia przez gospodarstwo więcej niż 5 MWh, odbiorcom przysługuje dodatek w podwyższonej wysokości w kwocie 1 500 zł. Aby uzyskać dodatek elektryczny w podwyższonej kwocie, do wniosku należy dołączyć rozliczenie roczne z przedsiębiorstwem energetycznym potwierdzające zużycie energii elektrycznej w 2021r. przekraczające 5MWh. Wnioski o wypłatę dodatku elektrycznego można było składać od 01.12.2022r. do 01.02.2023r.

Zostało złożonych 141 wniosków z tego 1 wniosek został zakończony z uwagi na zgon świadczeniobiorcy, 12 wniosków pozostało bez rozpatrzenia, wydano 2 decyzje odmowne z czego jedno odwołanie do SKO zostało utrzymane w mocy. W 2023r. zrealizowano wypłaty dla 126 osób na kwotę 150.000zł.

Realizacja zadania z ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych
Na mocy ustawy z dnia 15 grudnia 2022r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024r. w związku z sytuacją na rynku gazu wprowadzona została refundacja kwoty odpowiadającej podatkowi VAT wynikającej z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 30 czerwca 2024 r. do tego odbiorcy paliw gazowych, zwana dalej „refundacją podatku VAT”. Przyznanie świadczenia uzależnione jest od wpisu lub zgłoszenia do CEEB do dnia wejścia w życie ustawy tj. 21 grudnia 2022r. oraz spełnienia kryterium dochodowego:

- a) w gospodarstwie domowym jednoosobowym, nie przekracza kwoty 2100 zł,
- b) osobą w gospodarstwie domowym wieloosobowym, nie przekracza kwoty 1500 zł na osobę.

W 2023r. zostało złożonych 27 wniosków. Przyznano 8 refundacji podatku VAT, z czego 6 wniosków wypłacono w 2023r. na łączną kwotę 2 336,03zł. 6 wniosków zostało wycofanych przez wnioskodawców, 11 wniosków pozostało bez rozpatrzenia, wydano 1 odmowę.

Realizacja zadania z ustawy z dnia 15 września 2022r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Wskazana wyżej ustawa wprowadza dofinansowanie na inne niż węglowe źródła ogrzewania. Z dodatku mogły korzystać gospodarstwa domowe, niezależnie od progu dochodowego, w których głównym źródłem ogrzewania jest:

- 1) kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo
- 2) kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo
- 3) kocioł olejowy

Warunkiem koniecznym do uzyskania dodatku jest uzyskanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o której mowa w art. 27a ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków (Dz. U. z 2022 r. poz. 438, 1561, 1576 i 1967), do dnia 11 sierpnia 2022r., albo po tym dniu - w przypadku głównych źródeł ogrzewania zgłoszonych lub wpisanych po raz pierwszy do centralnej ewidencji emisyjności budynków, o których mowa w art. 27g ust. 1 tej ustawy.

Dodatek dla gospodarstwa domowego wynosi:

- 1) 3 000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane peletem drzewnym lub innym rodzajem biomasy, z wyłączeniem drewna kawałkowego;
- 2) 1 000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy, zasilane drewnem kawałkowym;
- 3) 500 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG;
- 4) 2 000 złotych - w przypadku gdy głównym źródłem ciepła jest kocioł olejowy.

W roku 2023 kontynuowano realizację dodatków na inne źródła ciepła. Wypłacono 16 dodatków na kwotę 35.000zł

Realizacja zadania z ustawy prawo ochrony środowiska – program "CZyste Powietrze"

Z Programu "Czyste Powietrze" mogą skorzystać właściciele i współwłaściciele budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w ramach Priorytetowego Programu „Czyste Powietrze”, zgodnie z art. 411 ust. 10g – 10s ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 2556 ze zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta ma obowiązek wydawania zaświadczeń w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie.

Procedurą wydawania ww. zaświadczeń został zobowiązany Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie. W ramach programu, w roku 2023, wydano 67 zaświadczeń.

Dane za rok 2022:

REALIZACJA ZADANIA Z USTAWY 5 SIERPNIA 2022r. O DODATKU WĘGLOWYM

Dodatek węglowy to nowe świadczenie, które miało na celu zapewnienie wsparcia gospodarstwom domowym w pokryciu części kosztów wynikających ze wzrostu cen na rynku energii, w tym kosztów opał.

W roku 2022:

1. zostało złożonych 3 504 wniosków o wypłatę dodatku węglowego, z tego:
 - wydano 3 179 informacji pozytywnych / przyznających dodatek,
 - wydano 42 decyzje negatywne/odmowne,
 - 283 wnioski pozostały bez rozpatrzenia.
2. Z dodatku węglowego skorzystało 3 179 osób/rodzin.
3. Wypłacono dodatek węglowy na łączną kwotę 9 727 740 zł.
4. Przeprowadzono 183 wywiady środowiskowe w celu zweryfikowania faktycznego źródła ciepła i składu gospodarstwa domowego.

REALIZACJA ZADANIA Z USTAWY Z DNIA 15 WRZEŚNIA 2022r.

O SZCZEGÓLNYCH ROZWIĄZANIACH W ZAKRESIE NIEKTÓRYCH ŹRÓDEŁ CIEPŁA W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA RYNKU PALIW.

Wskazana wyżej ustawa wprowadza dofinansowanie na inne niż węglowe źródła ogrzewania. Z dodatku mogą skorzystać gospodarstwa domowe, niezależnie od progu dochodowego, w których głównym źródłem ogrzewania jest:

- 1) kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia albo piec kaflowy na paliwo stałe, zasilane peletem drzewnym, drewnem kawałkowym lub innym rodzajem biomasy, albo
- 2) kocioł gazowy zasilany skroplonym gazem LPG, albo
- 3) kocioł olejowy

W roku 2022 kwota wypłaconych dodatków na inne źródła ciepła wyniosła 741 500 zł. Wypłacono 336 dodatków, w tym:

- 183 dodatki na pelet drzewny lub inną biomasę,
- 88 dodatków na drewno kawałkowe,

- 17 dodatków na gaz LPG,
- 48 dodatków na olej.

Odrzucono 42 wnioski, w tym wydano 22 decyzje odmowne.

REALIZACJA ZADANIA Z USTAWY Z DNIA 7 PAŹDZIERNIKA 2022R. O SZCZEGÓLNYCH ROZWIĄZANIACH SŁUŻĄCYCH OCHRONIE ODBIORCÓW ENERGII ELEKTRYCZNEJ W 2023R. W ZWIĄZKU Z SYTUACJĄ NA RYNKU ENERGII ELEKTRYCZNEJ.

Na mocy ustawy z dnia 7 października 2022r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej wprowadzony został dodatek elektryczny dla gospodarstw domowych. Jest to analogiczny do poprzednich dodatków, rodzaj wsparcia dla osób ogrzewających swoje domy i mieszkania energią elektryczną.

Wysokość dodatku dla gospodarstwa domowego co do zasady wynosi 1 000 zł, natomiast w przypadku rocznego zużycia przez gospodarstwo więcej niż 5 MWh, odbiorcom przysługuje dodatek w podwyższonej wysokości w kwocie 1 500 zł. Aby uzyskać dodatek elektryczny w podwyższonej kwocie, do wniosku należy dołączyć rozliczenie roczne z przedsiębiorstwem energetycznym potwierdzające zużycie energii elektrycznej w 2021r. przekraczające 5MWh.

W grudniu 2022r. zostało złożonych 89 wniosków. Przyznano 60 dodatków, z czego: - 22 świadczenia w kwocie 1 500zł,

- 38 świadczeń w kwocie 1 000zł.

Dwa wnioski zostały wycofane przez wnioskodawców. Pozostałe wnioski na dzień 31.12.2022r. były w trakcie rozpatrywania.

REALIZACJA ZADANIA Z USTAWY PRAWO OCHRONY ŚRODOWISKA – PROGRAM "CZyste POWIETRZE"

Z Programu "Czyste Powietrze" mogą skorzystać właściciele i współwłaściciele budynków mieszkalnych jednorodzinnych. Dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, w ramach Priorytetowego Programu „Czyste Powietrze”, zgodnie z art. 411 ust. 10g – 10s ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2022r., poz. 2556 ze zm.) wójt, burmistrz, prezydent miasta ma obowiązek wydawania zaświadczeń w celu potwierdzenia przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie.

Procedurą wydawania ww. zaświadczeń został zobowiązany Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Rudzie. W ramach programu, w roku 2022, wydano 21 zaświadczeń.

MOPS wypłaca zasiłki dla klientów MOPS z przeznaczeniem na dofinansowanie zakupu opału.

W roku 2020 przyznano dofinansowanie dla 210 osób na kwotę 70.800zł;

W roku 2021 przyznano dofinansowanie dla 169 osób na kwotę 62.500zł;

W roku 2022 przyznano dofinansowanie dla 29 osób na kwotę 7850zł /były dodatki węglowe;

W roku 2023 przyznano dofinansowanie dla 125 osób na kwotę 52850zł.

5.2. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zagrożenia hałasem

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie zagrożenia hałasem:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Zagrożenie hałasem	Cel: Ochrona mieszkańców miasta przed hałasem Kierunki i zadania: ZH.1. Zmniejszenie liczby ludności narażonej na negatywne oddziaływanie hałasu : ZH.1.1. Zastosowanie elementów uspokojenia ruchu na terenie miasta (np. wyspy spowalniające, sygnalizacja świetlna) , ZH.1.2. Stosowanie rozwiązań technicznych zapobiegających powstawaniu i przenikaniu hałasu do środowiska oraz środków zmniejszających poziom hałasu (np. ekrany akustyczne, wały ziemne, przekrycia, nawierzchnie o obniżonej hałaśliwości) , ZH.1.3. Monitoring klimatu akustycznego na terenie miasta Nowa Ruda ZH.1.4. Promowanie transportu rowerowego i środków transportu zbiorowego ZH.1.5. Opracowanie koncepcji budowy obwodnicy Słupca ZH.2. Rozwój i usprawnienie systemów transportu o obniżonej emisji hałasu ZH.2.1. Zwiększenie dostępności i atrakcyjności transportu dzięki zmianie mobilności miejskiej poprzez budowę/przebudowę układu drogowego ZH.2.2. Wzrost dostępności zewnętrznej miasta poprzez modernizację i rewitalizację linii kolejowej wraz z modernizacją obiektów dworcowych

Część zadań związana z ochroną przed hałasem jest tożsama z zadaniami realizowanymi w zakresie ochrony powietrza – dotyczy to modernizacji dróg oraz usprawnienia komunikacji w mieście, jak również budowy ścieżek rowerowych. Jednakże należy podkreślić, że prawidłowe kształtowanie klimatu akustycznego polega przede wszystkim na zmniejszeniu poziomów hałasu u samego źródła oraz na zmniejszaniu poziomów hałasu metodami akustyczno – urbanistycznymi i akustyczno – budowlanymi na drodze między źródłem, a odbiorcą.

Pomiary klimatu akustycznego na terenie miasta Nowa Ruda nie były wykonywane od roku 2012. Wówczas dokonano pomiarów hałasu drogowego w dwóch punktach pomiarowych, w obrębie drogi wojewódzkiej nr 381: – ul. Świdnicka 49; – ul. Kłodzka 25;

Ulica Świdnicka to droga wylotowa w kierunku Świdnicy o nawierzchni asfaltowej. Dominuje tu zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna, budynki usytuowane są w odległości około 4,0-5,0 m od krawędzi jezdni. Stwierdzony poziom równoważny hałasu odpowiadał 63,9 dB przy natężeniu ruchu 360 poj/h i 4,0% udziale

pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu. W strefie oddziaływania znajduje się 25 budynków wielorodzinnych, a oszacowana liczba mieszkańców narażonych na ponadnormatywny hałas wynosiła 250 osób. Ulica Kłodzka to droga wylotowa w kierunku Kłodzka, o nawierzchni asfaltowej w bardzo dobrym stanie technicznym, punkt pomiarowy zlokalizowany był na obszarze zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oddalonej ok. 2,0-24,0 m od krawędzi jezdni. Ruch pojazdów o średnim natężeniu 400 poj/h i 8,0% udziale pojazdów ciężkich w ogólnym strumieniu ruchu generuje hałas rzędu 67,7 dB. W strefie oddziaływania znajduje się 19 budynków wielorodzinnych, zamieszkałych przez ok. 170 osób. Ze względu na nieznaczny ruch kolejowy na terenie miasta nie zidentyfikowano obszarów podlegających ochronie akustycznej, w obrębie, których zarejestrowano przekroczenia obowiązujących wartości dopuszczalnych w zakresie emisji hałasu komunikacyjnego, pochodzącego od linii kolejowych.

Zadania realizowane w związku z zagrożeniem hałasem:

1. Wprowadzanie do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów – realizacja na bieżąco;
2. Reagowanie na skargi mieszkańców na ponadnormatywny hałas, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów – realizacja na bieżąco;
3. Remonty i naprawa istniejących odcinków dróg i ulic w gminie dążące do eliminacji nieciągłości i wyrw w warstwie wierzchniej w celu utrzymania wysokiego standardu nawierzchni – realizacja na bieżąco.

W dniu 31.10.2018 r. została wydana Decyzja Nr SU/2/2018 Burmistrza Miasta Nowa Ruda znak ROŚ-7627-2śr/9/2018 stwierdzająca brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określająca środowiskowe uwarunkowania dla przedsięwzięcia pn. „Budowa obwodnicy m. Nowa Ruda – Słupiec: IV etap obwodnicy (droga 381) Nowa Ruda”.

Do tej pory opracowana została koncepcja programowo-przestrzenna oraz program funkcjonalno-użytkowy wraz z opinią geotechniczną, dokumentacją badań podłoża gruntowego i projektem geotechnicznym. Sporządzenie tej dokumentacji kosztowało DSDiK ok. 180 tys. zł.

5.3. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie pól elektromagnetycznych

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie ochrony przed polami elektromagnetycznymi:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Pola elektromagnetyczne	Cel: Ochrona przed polami elektromagnetycznymi Kierunki i zadania: PEM.1. Ograniczanie negatywnego oddziaływania pól elektromagnetycznych na ludzi i środowisko : PEM.1.1. Kontynuacja monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych PEM.1.2. Wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów dot.

	ochrony przed polami elektromagnetycznymi PEM.1.3. Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM
--	---

Na terenie miasta Nowa Ruda badania poziomów pól elektromagnetycznych zostały przeprowadzone w 2022 roku w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ). Z pomiarów na terenie województwa dolnośląskiego sporządzony został raport: Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2022 w województwie dolnośląskim, opublikowany w 2023 roku.

W ramach PMŚ w roku 2022 pomiary poziomów pól elektromagnetycznych wykonywano zgodnie z metodyką określoną w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 2311).

Wykaz punktów pomiarowych wyznaczonych w ramach stałej sieci monitoringu w 2022 wskazuje dwa punkty pomiarowe na terenie miasta Nowa Ruda: na ul. Kopernika 10 (nazwa punktu: D_2022_D_8) i na ul. Ciemnej (nazwa punktu: D_2022_D_7)

Pomiary pola elektromagnetycznego w ramach PMŚ wykonywane były przez Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Oddział we Wrocławiu przy pomocy:

- uniwersalnego miernika natężenia pola elektromagnetycznego typu PMM 8053A z sondą

pomiarową EP408, próg czułości sondy pomiarowej 1,0 V/m

- uniwersalnego, szerokopasmowego miernika natężenia pola elektromagnetycznego typu NBM-

550 z sondą pomiarową EF-6091, próg czułości sondy pomiarowej 0,3 V/m.

Wyniki pomiaru monitoringu stałego pól elektromagnetycznych w 2022 r. na terenie województwa dolnośląskiego dla miasta Nowa Ruda przedstawiają się następująco:

Kod punktu pomiarowego	Adres punktu pomiarowego	Długość geograficzna (E)	Szerokość geograficzna (N)	Wyniki 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WMe
D_2022_D_7	Nowa Ruda, ul. Ciemna	16,500833	50,577278	1,7	1,1	0,15
D_2022_D_8	Nowa Ruda, ul. Kopernika 10	16,503583	50,580694	1,6	1,0	0,14

W przebadanych punktach nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego pól elektromagnetycznych, ponieważ wskaźnik WMe nie przekroczył wartości 1.

Zadania realizowane w związku z polami elektromagnetycznymi:

1. Wprowadzanie do MPZP zapisów dotyczących ochrony przed polami elektromagnetycznymi;

2. Reagowanie na skargi mieszkańców, z uwzględnieniem technicznych i ekonomicznych możliwości właściwych organów.

5.4. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie gospodarowania wodami

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie gospodarowania wodami:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Gospodarowanie wodami	Cel: Osiągnięcie dobrego stanu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych Kierunki i zadania: GW.1. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych: GW.1.1. Opracowanie i realizacja warunków korzystania z wód regionu wodnego i wód zlewni GW.1.2. Ustanowienie stref ochrony pośredniej dla ujęć wód powierzchniowych Cel: Zapewnienie bezpieczeństwa przed zjawiskami ekstremalnymi związanymi z powodzią Kierunki i zadania: GW.1.3. Ograniczenie zużycia wody w przemyśle (np. recyrkulacja wody, zamykanie obiegu wody) GW.1.4. Prowadzenie kontroli przestrzegania przez podmioty warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi GW.1.5. Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez wdrożenie stosowania kodeksu dobrych praktyk rolniczych, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego (ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych) GW.1.6. Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków GW.1.7. Przeglądy pozwoleń wodnoprawnych GW.2. Poprawa stanu jakościowego i ilościowego wód podziemnych : GW.2.1. Ustanawianie stref ochronnych ujęć wód podziemnych GW.2.2. Poszukiwanie i dokumentowanie nowych źródeł wody do spożycia GW.3.1. Uwzględnianie w dokumentach

	planistycznych na poziomie wojewódzkim i gminnym map ryzyka powodziowego, map zagrożenia powodziowego, obszarów szczególnego zagrożenia powodzią oraz terenów zagrożonych podtopieniami GW.3. Zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego : GW.3.2. Budowa, przebudowa, remont, modernizacja budowli przeciwpowodziowych GW.3.3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej wymienione w ustawie Prawo wodne – wykonywanie obowiązków właścicielskich na wodach i urządzeniach melioracji wodnych podstawowych GW.3.4. Aktualizacja wstępnej oceny ryzyka powodziowego GW.3.5. Aktualizacja map zagrożenia powodziowego GW.3.6. Budowa systemów ostrzegawczych oraz tworzenie programów edukacyjnych poprawiających świadomość i wiedzę na temat źródeł zagrożenia powodziowego i ryzyka powodziowego GW.4. Gospodarowanie wodami uwzględniające zmiany klimatyczne : GW.4.1. Przyjęcie i realizacja Planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych GW.4.2. Rozwój form małej retencji wodnej, w tym budowa lub modernizacja urządzeń wodnych małej retencji, budowa i utrzymanie kanalizacji deszczowej GW.4.3. Rozwój lub odtworzenie naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę – renaturyzacja rzek GW.4.4. Przeciwdziałanie skutkom suszy oraz ulewnych deszczy na obszarach zurbanizowanych poprzez zastosowanie zielonej i niebieskiej infrastruktury działań o charakterze bieżącym w przypadku wystąpienia suszy (np. czasowe ograniczenia poboru wód, wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, zmiany sposobu gospodarowania wodą w zbiornikach retencyjnych, czasowe zakazy wykorzystywania wody z sieci wodociągowej do celów innych niż socjalnobytowe etc. GW.4.6. Prowadzenie systemów monitoringu, prognozowania i ostrzegania przed zjawiskiem suszy i powodzi (w tym podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zrównoważonego rozwoju w kontekście zmian klimatu)
--	---

Na terenie miasta znajdują się następujące jednolite części wód powierzchniowych:

Włodzica (RW60004122499) - jest silnie zmienioną częścią wód, dla której ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest niezagrożona. Celem środowiskowym w zakresie stanu/potencjału

ekologicznego jest utrzymanie dobrego potencjału ekologicznego natomiast w zakresie stanu chemicznego jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego.

Dzik (RW6000412269) - jest naturalną częścią wód, dla której ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona. Celem środowiskowym w zakresie stanu/potencjału ekologicznego jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego natomiast w zakresie stanu chemicznego jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego.

Bożkowski Potok (RW6000412276) - jest naturalną częścią wód, dla której ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona. Celem środowiskowym w zakresie stanu/potencjału ekologicznego jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego natomiast w zakresie stanu chemicznego jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego.

Ścinawka od Bożanowskiego Potoku do Nysy Kłodzkiej (RW6000812299) - jest silnie zmienioną częścią wód, dla której ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona. Celem środowiskowym w zakresie stanu/potencjału ekologicznego jest osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego oraz możliwość migracji organizmów wodnych na odcinku cieku istotnego - Ścinawka w obrębie JCWP natomiast w zakresie stanu chemicznego jest osiągnięcie dobrego stanu chemicznego.

Ocena jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) zlokalizowanych na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda przedstawiona została w tabeli.

JCWP	Klasa elementó w fizykoche mi-cznych	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfo logicznych	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
Włodzica	II	I	I	dobry i powyżej dobrego	dobry	niezagrożona
Dzik	PSD	-	-	poniżej dobrego	dobry	zagrożona
Bożkowski Potok	PSD	IV	I	słaby	dobry	zagrożona
Ścinawka od Bożanowskiego Potoku do Nysy Kłodzkiej	PPD	IV	I	słaby	poniżej dobrego	zagrożona

PSD – poniżej stanu dobrego

PPD – poniżej potencjału dobrego

Według regionalizacji przedstawionej w Atlasie hydrogeologicznym Polski obszar miasta Nowa Ruda leży w obrębie regionu sudeckiego.

Wody podziemne na terenie gminy miasto Nowa Ruda należą do trzech poziomów wodonośnych związanych z utworami czwartorzędowymi, czerwonego spągowca i karbońskimi. W związku z prowadzoną do 2000 r. działalnością górniczą i odwodnieniami kopalń. Odwadnianie górnicze sięgało 460 m p.p.t., a dopływy wynosiły od 5,0 do 10,2 m³/min (łącznie z obszaru Piast i Stupiec). Mineralizacja wód kopalnianych była stosunkowo niewielka i zmieniała się od około 1 700 do około 5 000 mg/dm³. Wody te nie były wykorzystywane gospodarczo, a zdecydowaną ich większość zrzucano do cieków powierzchniowych.

W obrębie miasta nie wyznaczono głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP).

Na terenie gminy miejskiej Nowa Ruda wyodrębniono jedną jednolitą części wód podziemnych (JCWPd):

JCWPd 125 – Występują tu cztery piętra wodonośne. W piętrze czwartorzędowym poziom wodonośny związany jest z piaskami i żwirami dolin rzecznych. W piętrze karbońskim o charakterze porowo-

szczelinowym obejmującym utwory górnego i dolnego karbonu występują szarogłazy, piaskowce, mułowce i łupki ilaste. W piętrze paleozoiczno-proterozoicznym poziom wodonośny związany jest ze skałami metamorficznymi (gnejsami i łupkami) oraz ich rumoszem.

Jednolite części wód podziemnych zlokalizowane na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda wraz z oceną ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych przedstawia poniższa tabela

Nr JCWPd	Europejski kod JCWPd	Ocena stanu		Status JCWPd	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
		ilościowego	chemicznego		
125	PLGW6000125	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda dotyczy rzeki Włodzicy. Zgodnie z mapami ryzyka powodziowego na terenie miasta nie wyznaczono obszarów zagrożenia i ryzyka powodziowego, nie wyznaczono w związku z tym szacunkowej liczby osób narażonych na ryzyko powodzi. Niemniej wody przepływające przez miasto w ostatnich latach (zarówno w 1997 jak i 2010 r.) występowały z koryt i powodowały zagrożenie oraz zniszczenia w mieście.

Jednym z groźniejszych, coraz częściej występujących w Polsce rodzajów powodzi opadowej, jest tzw. powódź błyskawiczna, określana także jako nagła powódź lokalna. Powoduje szybkie zalanie lub podtopienie terenu w wyniku wystąpienia intensywnego, krótkotrwałego opadu deszczu, najczęściej burzowego. W skali kraju najwięcej takich zjawisk odnotowano na terenach miejskich oraz na obszarach o większych deniwelacjach terenu. Należy, zatem przyjąć, że Gmina Miejska Nowa Ruda ze względu na swoje położenie i różnice względne wysokości oraz wysoki stopień zurbanizowania, również jest zagrożona tego typu zjawiskami.

Potoki na terenie miasta Nowa Ruda są zaniedbane i z uwagi na rażące zaniedbania ze strony ich właściciela, tj. PGW Wody Polskie wielokrotnie Miasto Nowa Ruda występowało o podjęcie pilnych działań i rozpoczęcie bieżącego utrzymywania cieków wodnych, w tym zachowania stanu dna, stanu brzegów oraz prowadzenia remontów lub konserwacji istniejących budowli regulacyjnych. Do roku 2022 usuwanie drzew i krzewów z koryt rzek było prowadzone wspomagająco przez Ochotnicze Straże Pożarne funkcjonujące na terenie miasta Nowa Ruda. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie uniemożliwiło prowadzenie tych działań w związku z wprowadzeniem *instrukcji gospodarowania pozyskanym surowcem drzewnym z terenów stanowiących własność Skarbu Państwa w stosunku do których Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie wykonuje prawa właścicielskie*. Rada Miejska w Nowej Rudzie podjęła Apel w dniu 07.09.2022 r. i kolejny Apel w dniu 29.11.2023 r. skierowany do Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Dyrektora Wód Polskich Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej we Wrocławiu, Wojewody Dolnośląskiego, Rządu Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie *podjęcia działań zmierzających do bieżącego utrzymania cieków wodnych, przepływających przez Gminę Miejską Nowa Ruda, tak by nie stwarzały zagrożenia dla ludzi i mienia w przypadku obfitych opadów atmosferycznych*.

Ważnym zadaniem służącym ochronie zasobów wodnych realizowanym w mieście Nowa Ruda były systematyczne działania ukierunkowane na kontrolowanie pozbywania się nieczystości ciekłych z nieruchomości nie włączonych do systemu kanalizacji. Przeprowadzona została dokładna inwentaryzacja nieruchomości, które wyposażone są w przydomowe oczyszczalnie ścieków lub zbiorniki bezodpływowe oraz skontrolowano wszystkie te nieruchomości pod względem ich opróżniania oraz zawarcia umowy z uprawnionym podmiotem, wpisanym do rejestru działalności regulowanej, prowadzonej przez Burmistrza Miasta Nowa Ruda. Na koniec 2023 roku na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda wprowadzonych do ewidencji było 369 zbiorników bezodpływowych i 178 przydomowych oczyszczalni ścieków. Nieruchomości z których, odebrano nieczystości ciekłe, były wyposażone w 286 zbiorniki bezodpływowe i 110 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Ustalono, na podstawie sprawozdań podmiotów odbierających nieczystości ciekłe z terenu Gminy Miejskiej Nowa Ruda, iż nieczystości ciekłe odbierane w ciągu roku (za rok 2023) to 532 200

m³ ścieków bytowych i 18 900 m³ ścieków przemysłowych. Na koniec roku 2023 do Rejestru Działalności Regulowanej w zakresie odbioru i transportu nieczystości ciekłych z terenu Gminy Miejskiej Nowa Ruda wpisanych było 7 podmiotów uprawnionych.

5.5. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie gospodarki wodno - ściekowej

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie gospodarki wodno – ściekowej:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Gospodarka wodno - ściekowa	Cel: Prowadzenie racjonalnej gospodarki wodno - ściekowej Kierunki i zadania: GWS.1. Sprawny i funkcjonalny system wodociągowy : GWS.1.1. Zwiększenie dostępności mieszkańców do zbiorczego systemu zaopatrzenia w wodę GWS.1.2. Ograniczanie zużycia wody poprzez zmniejszenie strat na przesyle oraz optymalizację wykorzystania istniejącej infrastruktury wodnej GWS.1.3. Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży GWS.2. Rozwój i dostosowanie instalacji oraz urządzeń służących zrównoważonej i racjonalnej gospodarce wodno-ściekowej dla potrzeb ludności GWS.2.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja ujęć wody, stacji uzdatniania wody oraz infrastruktury służącej do zbiorowego zaopatrzenia w wodę GWS.2.2. Budowa, rozbudowa i modernizacja stacji zrzutu ścieków, urządzeń służących do oczyszczania ścieków komunalnych i zagospodarowywania osadów ściekowych GWS.2.3. Budowa kanalizacji sanitarne GWS.2.4. Monitoring i zarządzanie siecią kanalizacyjną oraz wodociągową

Zadania w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę dla mieszkańców miasta Nowa Ruda realizuje Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. w Nowej Rudzie. Uchwałą nr 258/XXXIII/21 z dnia 30 marca 2021 r. Rada Miejska w Nowej Rudzie zatwierdziła Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych dla Gminy Miejskiej w Nowej Rudzie na lata 2021 – 2023. Plan ma zapewnić utrzymanie oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej miasta, uwzględniając plany zagospodarowania przestrzennego oraz potrzeby mieszkańców. Realizacja planu na 31.12.2023 r. to 120,99% (826 391,74 zł na zaplanowane 683 000,00 zł). W ramach realizacji planu przeprowadzone są działania modernizacyjne oraz rozbudowa infrastruktury. Wcześniej obowiązywała Uchwała 407/XLIV/18 z dnia 28 marca 2018r. w sprawie

zatwierdzenia wieloletniego planu rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowo – kanalizacyjnych dla Gminy Miejskiej w Nowej Rudzie na lata 2018 – 2020. Plan ma zapewnić utrzymanie oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej miasta, uwzględniając plany zagospodarowania przestrzennego oraz potrzeby mieszkańców, który na 31.12.2021 r. był zrealizowany na poziomie 113,26% (262 767,32 zł z zakładanych 232 000,00 zł).

Na terenie miasta do sieci wodociągowej podłączona jest większość gospodarstw domowych – 99,71% mieszkańców korzysta z wodociągu. Na terenie miasta Nowa Ruda nie ma oczyszczalni ścieków. Ścieki ze skanalizowanych miejscowości kierowane są do międzygminnej oczyszczalni ścieków w Ścinawce Dolnej.

Na podstawie Raportu o stanie Miasta Nowa Ruda za rok 2023:

L.p.	Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022	2023
KANALIZACJA							
1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej (km)	52,80	52,80	53,00	53,20	53,20	53,20
2	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania (szt.)	2 222	2 239	2 249	2 261	2 277	bd
3	Ścieki oczyszczane w ciągu roku (dam ³)	608	606	598	593	588	551
WODOCIĄGI							
4	Długość czynnej sieci wodociągowej (km)	61,80	62,30	62,70	63,20	b.d.	bd
5	Woda dostarczona gospodarstwom domowym (dam ³)	642,30	643,00	649,00	647,50	636,60	bd
6	Zużycie wody w gospodarstwach domowych na 1 mieszk. (m ³)	28,80	29,10	30,20	30,60	30,60	bd

Zadania zrealizowane bezpośrednio przez Gminę Miejską Nowa Ruda:

Przebudowa ul. Akacjowej wraz z przebudową kanalizacji deszczowej 773 640,29 zł – 2023

Przebudowa ul. Akacjowej wraz z przebudową kanalizacji deszczowej – 180 000,00 zł – 2022

Nieruchomości nieobjęte systemem kanalizacji sanitarnej są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków, zgodnie ze stanem wskazanym w niniejszym Raporcie.

5.6. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zasobów geologicznych

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie zasobów geologicznych:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Zasoby geologiczne	Cel: Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi Kierunki i zadania: ZG.1. Kontrola i monitoring eksploatacji kopalni, ochrona zasobów naturalnych: ZG.1.1. Kontrola, a w przypadku wystąpienia

	likwidacja niekoncesjonowanej eksploatacji ZG.1.2. Kontrola realizacji koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż ZG.1.3. Ochrona georóżnorodności i edukacja ekologiczna ZG.2. Ograniczanie presji i skutków związanych z wydobywaniem kopalin : ZG.2.1. Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i przetwórstwa kopalin poprzez korzystanie z najnowocześniejszych technik
--	--

Na podstawie wniosku z dnia 31 marca 2022 r. (data wpływu: 04.04.2022 r.), złożonego przez Przedsiębiorstwo Robót Budowlano-Montażowych „BUDOMONTAŻ” Dariusz Paterek, ul. Wiosenna 12, 58-260 Bielawa, w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia pn. „Kontynuacja do roku 2033 eksploatacji złoża piaskowca dolnopermskiego „Bieganów” w granicach nowego obszaru górniczego „BIEGANÓW I” położonego na działkach 1/1, 1/4, 1/5, w Nowej Rudzie, obręb Słupiec, Burmistrz Miasta Nowa Ruda w dniu 30.09.2022 r. wydał Decyzję Nr SU/3/2022 o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Przedmiotowe nieruchomości objęte są Miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego dla terenu górniczego złoża piaskowca „Bieganów” w granicach miasta Nowa Ruda, Uchwała nr 159/XXIV/12 Rady Miasta Nowa Ruda z dnia 20.06.2012 r. Położone są w jednostkach przeznaczenia terenu oznaczonych symbolami: dz. nr 1/1,1/4: PG.1 – teren działalności górniczej – wyrobisko i PG.2 – teren działalności górniczej – zaplecze techniczne i zwałowisko; dz. nr 1/5: PG.1 – teren działalności górniczej – wyrobisko. Przedmiotowe przedsięwzięcie polega na kontynuacji wydobywania piaskowca ze złoża „Bieganów” w nowych granicach obszaru i terenu górniczego „BIEGANÓW I”. Kopalnia eksploatowała złożo piaskowca w granicach obszaru górniczego „Bieganów” ustanowionego dec. konc. Wojewody Wałbrzyskiego nr 10/98 z dnia 28.10.1998r., która wygasła w dniu 28.10.2023r. Przedsiębiorca kontynuuje działalność górnictw w zmniejszonym obszarze 1 9187 m².

Na terenie miasta Nowa Ruda prowadzona jest działalność górnictwa Kopalni Gabra „Słupiec” przez Kopalnię Surowców Skalnych w Bartnicy sp. z o. o. Postanowieniem z dnia 24.04.2020 r. Burmistrz Miasta Nowa Ruda zaopiniował pozytywnie przedłożony plan ruchu odkrywkowego zakładu górniczego Kopalni Surowców Skalnych w Bartnicy sp. z o.o rekultywacja gruntów po działalności górnictwa na terenie Kopalni Gabra „Słupiec”.

Działalność Kopalni Surowców Skalnych Sp. z o. o. była przedmiotem w okresie niniejszego Raportu przedmiotem skarg i wniosków zarówno mieszkańców, jak i radnych Rady Miejskiej. Podejmowane były rozmowy z przedstawicielami spółki dot. ograniczania uciążliwości, zwłaszcza w zakresie zapylenia związanego z funkcjonowaniem kopalni. Spółka przedstawiła szereg rozwiązań techniczno – organizacyjnych:

- Zakład Przeróbki Mechanicznej KG „Słupiec” jest eksploatowany wyłącznie w czasie funkcjonowania dwóch wysoko sprawnych urządzeń odpylających, których zadaniem jest redukcja zanieczyszczeń pyłowych powstających podczas jego pracy;
- w okresach dodatnich temperatur, w porze suchej przed wyjazdem z terenu Kopalni na drogę powiatową (ul. E. Kwiatkowskiego), każdy samochód ciężarowy przejeżdża przez system wodnych zraszaczy;
- w okresach dodatnich temperatur, w porze suchej, uruchamiane są systemy zraszania obejmujące miejsca pylenia oraz teren dróg wewnątrzzakładowych i placów manewrowych;

- w celu skuteczniejszego ograniczania emisji pyłu powstającej w czasie pracy wężła wstępnego kruszenia dozowany jest preparat „Orange” zwiększający wchłanianie wilgoci przez cząsteczki pyłu, przez co ogranicza ich przemieszczanie się;
- na terenie Kopalni prowadzone są sukcesywnie prace porządkowe związane z usuwaniem nagromadzonego pyłu w rejonie przesypów, wzdłuż przenośników taśmowych oraz pod urządzeniami wchodzącymi w skład jej ciągów technologicznych;
- ulica E. Kwiatkowskiego jest regularnie oczyszczana i zmywana z wykorzystaniem specjalistycznego sprzętu;
- na terenie Kopalni obowiązują ograniczenia prędkości dla pojazdów poruszających się po jej terenie;
- przewożone ładunki z kopalni są zabezpieczone plandeką;
- roboty wiertnicze są wykonywane wiertnicami zaopatrzonymi w sprawne instalacje odpylające;
- nieużytkowane części są rekultywowane.

Pomimo zabezpieczeń, w związku z uciążliwościami, wystąpiono do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, w związku z prowadzonym Państwowym Monitorowaniem Środowiska, pismem z dnia 28.06.2023 r., mając na względzie interes publiczny i dobro mieszkańców miasta Nowa Ruda, o przeanalizowanie możliwości zamontowania stacji pomiarowej jakości powietrza przy ul. E. Kwiatkowskiego w Nowej Rudzie, w związku z funkcjonującą Kopalnią Surowców Skalnych sp. z o. o. GIOŚ nie przychylił się do prośby tut. Urzędu.

Miasto Nowa Ruda związane jest z działalnością górniczą i złożami węgla kamiennego, których eksploatacja była prowadzona od kilkuset lat. Na terenie miasta Nowa Ruda znajdują się dwa zamknięte obiekty unieszkodliwiania odpadów wydobywczych (składowiska odpadów po wydobyciu węgla kamiennego), pozostałe po zlikwidowanej Kopalni Węgla Kamiennego „Nowa Ruda”: hałda 6/4 na Polu „Piast” oraz hałda 7/4 na Polu „Słupiec”. Obowiązek rekultywacji obu zwałowisk pogórnich został ustalony przez Starostę Kłodzkiego decyzją z dnia 23 lipca 2002 r. W dniu 17.04.2021 r. Starosta Kłodzki wydał decyzję zmieniającą. Ustalono termin zakończenia rekultywacji obu zwałowisk do dnia 31 grudnia 2019 r. Spółka Restrukturyzacji Kopalń w Bytomiu przedkładała Staroście Kłodzkiemu zawiadomienia o powstałych zmianach w zakresie gruntów podlegających rekultywacji. Na hałdzie 6/4 na Polu „Piast” zakończono proces rekultywacji. Znaczne zagrożenie stanowi hałda 7/4 na Polu „Słupiec”, gdzie nadal trwają prace związane z jej rekultywacją. Hałda jest bardzo mocno zapożarowana, w związku z tym istnieje cały czas zagrożenie emisji do środowiska zanieczyszczeń z palącej się wciąż hałdy. SRK wielokrotnie podejmowało próby zgaszenia hałdy, niemniej podejmowane działania nie dały żadnych efektów. W 2021 r. SRK przedstawiła Opis Przedmiotu Zamówienia dla zadania pt. "Wykonanie projektu gaszenia, rekultywacji wraz z regulacją stosunków wodnych hałdy 7/4 na Polu Słupiec w Nowej Rudzie". Pismem z dnia 06.10.2022 r. SRK przedstawiła harmonogram działań na hałdzie 7/4 na polu Słupiec w Nowej Rudzie. Obecnie nadal stwierdza się zapożarowanie hałdy.

5.7. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie gleb

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie gleb:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Gleby	Cel: Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi

	Kierunki i zadania: GL.1. Zachowanie funkcji środowiskowych, gospodarczych, społecznych i kulturowych : GL.1.1. Ograniczenie do niezbędnego minimum powierzchni gleby objętej zabudową GL.1.2. Kontrola poziomu zanieczyszczeń gleb - rozwój sieci monitoringu gleb GL.2. Zachowanie możliwie dobrego stanu gleb rolniczych GL.2.1. Promocja rolnictwa ekologicznego oraz rozpowszechnianie dobrych praktyk rolnych i leśnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju GL.2.2. Przeciwdziałanie degradacji terenów rolnych, łąkowych i wodnolśnotnych przez czynniki antropogenne GL.2.3. Stosowanie międzyplonów i wysiewek poplonowych GL.2.4. Stosowanie dobrych praktyk rolniczych mających na celu przeciwdziałanie zmniejszaniu zakwaszania gleb GL.3. Zapobieganie zanieczyszczaniu gleb GL.3.1. Zapobieganie zanieczyszczeń gleb metalami ciężkimi oraz środkami ochrony roślin GL.3.2. Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie ich wykazu GL.4. Inwentaryzacja i rekultywacja gleb dewastowanych i zdegradowanych GL.4.1. Zwiększenie skali rekultywacji gleb zdegradowanych i zdewastowanych, w celu przywrócenia im funkcji przyrodniczych, rekreacyjnych lub rolniczych GL.4.2. Inwentaryzacja gleb zdegradowanych i zdewastowanych wraz z opracowaniem aktualnej mapy tych terenów
--	--

Na terenie miasta przeważają gleby IV klasy bonitacyjnej, natomiast gleby klas I-III występują w niewielkich rozproszonych płatach, tworząc bardziej zwarte powierzchnie jedynie w południowowschodniej części miasta – w okolicach Słupca. Tu też występują bardziej wartościowe kompleksy gleb - pszenno dobry oraz pszenno górski. Kompleksy trwałych użytków zielonych średnich występują w większości dolin potoków i rzek.

Program "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski" stanowi element Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie jakości gleb i ziemi. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia takich badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. z 2021r. poz. 1973). Na terenie miasta Nowa Ruda – brak wyznaczonego punktu pomiarowego, brak zatem wyników dotyczących jakości gleb użytkowanych rolniczo.

Na terenie miasta zgromadzona została znaczna ilość odpadów kopalnianych. Część zwałowisk poddano rekultywacji, natomiast hałda 7/4 na Polu „Słupiec” jest w trakcie procesu rekultywacji, co zostało opisane w niniejszym Raporcie.

Zagrożeniem dla stanu gleb na terenie miasta Nowa Ruda są miejsca nielegalnego magazynowania / składowania odpadów.

Miasto Nowa Ruda na bieżąco realizuje zadania z zakresu likwidacji dzikich składowisk odpadów poprzez usuwanie ich (jeżeli znajdują się na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda) lub wzywanie właścicieli nieruchomości do ich usunięcia.

5.8. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Gospodarka odpadami o zapobieganie powstawaniu odpadów	Cel: Gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami: Kierunki i zadania: GO.1. Racjonalna gospodarka odpadami GO.1.1. Uwzględnianie w zamówieniach publicznych, zakupów wyrobów zawierających materiały lub substancje pochodzące z recyklingu odpadów; włączanie do procedur zamówień publicznych kryteriów związanych z ochroną środowiska GO.1.2. Prowadzenie oraz wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących właściwe postępowanie z odpadami komunalnymi GO.1.3. Kampanie i akcje informacyjne dotyczące szkodliwości spalania odpadów w domowych paleniskach oraz nielegalnego pozbywania się odpadów GO.1.4. Prowadzenie działań informacyjno - promocyjnych w zakresie ograniczenia powstawania odpadów (m.in. promowanie kompostowania, racjonalnych zakupów oraz ponownego wykorzystania i napraw GO.1.5. Likwidacja dzikich wysypisk odpadów GO.1.6. Odbiór i zagospodarowanie odpadów od mieszkańców i podmiotów GO.1.7. Sukcesywne usuwanie i

	unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest GO.2. Doskonalenie systemu gospodarowania odpadami GO.2.1. Udoskonalenie i rozbudowa systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych GO.2.2. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych dotyczących właściwego segregowania odpadów komunalnych
--	--

Gmina Miejska Nowa Ruda, zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, prowadzi od lipca 2013 r. system gospodarki odpadami komunalnymi. Odpady komunalne z obszaru miasta odbierane są podmiot wyłoniony w drodze przetargu, zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Na terenie miasta funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, który mieści się w Nowej Rudzie przy ul. Niepodległości 45C. Jego operatorem jest Noworudzkie Usługi Komunalne Sp. z o. o. z/s w Nowej Rudzie.

Dane dot. systemu gospodarki odpadami komunalnymi za lata 2019 -2023

LP	Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
1	Ilość odebranych i zebranych odpadów komunalnych, w tym:	8 905,10	8 946,65	9 213,07	9 264,10	9386,74
1.1	- z gospodarstw domowych	7 109,34	8 783,79	8 829,70	8 558,30	8800,75
1.2	- zmieszane	6 858,31	5 922,92	6 055,77	5 894,26	5617,53
1.3	- selektywne	2 046,79	3 023,73	3 157,30	3 369,84	3769,21
2	Liczba mieszkańców	21 482	21 051	20 549	20 322	1 9810
3	Odpady ogółem na jednego mieszkańca [kg]	414,54	425,00	448,35	455,87	473,84
4	Odpady z gospodarstw domowych na jednego mieszk. [kg]	330,94	417,26	429,69	421,13	444,26
5	Liczba zlikwidowanych dzikich wysypisk	8	4	28	32	49
6	Odpady zebrane z dzikich wysypisk	200,0	2,3	11,2	40,1	23,16

Poziomy recyklingu odpadów komunalnych

LP	Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022		2023	
	Poziom: O-osiągnięty, W-wymagany	O	W	O	W	O	W	O	W	O	W
1	Osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła	32,82	40,00	28,82	50,00	25,53	20,00	26,25	25,00	32,57	35,00
2	Osiągnięty poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych	100,45	60,00	100,19	70,00	99,87	0,00	100,00	0,00	100,00	0,00

LP	Wyszczególnienie	2019		2020		2021		2022		2023	
3	Osiągnięty poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania	4,09	40,00	3,69	35,00	10,01	0,00	7,88	0,00	15,68	0,00
4	Poziom składowania odpadów komunalnych	0,00	0,00	0,00	0,00	23,00	0,00	22,85	0,00	28,11	0,00

Gmina Miejska Nowa Ruda nie osiągnęła wymaganego ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach poziomu przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła w roku 2020, ale również w roku 2018 i 2019. Po obniżeniu poziomów recyklingu od 2021 r. i zastosowaniu nowego wzoru, jako również zintensyfikowaniu działań w zakresie edukacji ekologicznej i prowadzonych kontroli, Gmina Miejska Nowa Ruda osiągnęła wymagany za rok 2021 i 2022 poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych, co potwierdza, iż dotychczas prowadzone działania naprawcze w zakresie systemu gospodarki odpadami komunalnymi, przynoszą pożądany efekt. Stratą dla gminy i punktem dyskusyjnym jest tutaj Instalacja komunalna w Ścinawce Dolnej, znajdująca się najbliżej Gminy Miejskiej Nowa Ruda, do której ze względów finansowych odbierający odpady komunalne, przekazuje odpady, a której zastosowana technologia ogranicza osiągnięcie wymaganych poziomów poprzez produkt końcowy Instalacji, jakim jest paliwo alternatywne. Wskazać należy, iż nawet przekazując odpady papieru, czy zmieszane odpady opakowaniowe, Instalacja wskazuje, że około 30% z tych odpadów nie jest poddawana recyklingowi i nie może zostać uznana jako masa odpadów zwiększająca poziom odzysku i recyklingu w gminie.

Podstawowym działaniem dla Gminy Miejskiej Nowa Ruda jest ograniczenie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych na rzecz odpadów segregowanych za pomocą wdrożonych działań. A rzetelne wywiązanie się ze wskazanych działań naprawczych do WIOŚ daje podstawę do ubiegania się po wskazanym okresie naprawczym o umorzenie wymierzonej decyzją kary pieniężnej.

Z uwagi na niewywiązywanie się z obowiązków osiągnięcia poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, wdrożono takie działania, jak:

- prowadzone są kontrole dot. segregowania odpadów w sposób prawidłowy. Prosi się mieszkańców o naklejanie kodów zawierających kod kreskowy przy segregacji workowej, ponieważ jest to jedno z narzędzi kontrolnych segregacji odpadów;
- trwa inwentaryzacja pojemników i kontenerów na terenie miasta Nowa Ruda. Przypominamy, że za wyposażenie nieruchomości w pojemnik/kontener odpowiada właściciel. Ilość podstawionych pojemników powinna być dobrana, by nie dochodziło do ich przepełniania. Worki do segregowania odpadów można bezpłatnie pobierać od NUK Sp. z o. o. (odbiorcy odpadów);
- kontenery KP-6 i KP-7 powinny zostać zastąpione odpowiedniej ilości pojemnikami tam, gdzie to tylko możliwe. Nie sprzyjają one segregowaniu odpadów, często są do nich podrzucane odpady. Wokół kontenerów najczęściej powstają „dzikie wysypiska”.

Kontrole dot. prowadzonego systemu gospodarki odpadami komunalnymi są prowadzone od 2017 r. Od roku 2023 rozpoczęto kontrole w zakresie segregowania odpadów komunalnych – we współpracy z odbierającym odpady na podstawie zapisów *Umowy Nr OŚ.215.7.2023 z dnia 28.03.2023 r. na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych, na których powstają odpady komunalne, z terenu Gminy Miejskiej Nowa Ruda, zagospodarowanie odpadów zebranych w punkcie selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) położonego w Nowej Rudzie przy ul. Niepodległości 45c oraz usuwania odpadów z miejsc nieprzeznaczonych do składowania*. Celem kontroli jest zwiększenie

świadomości dot. segregowania odpadów wśród właścicieli nieruchomości na terenie miasta Nowa Ruda, co ma bezpośredni wpływ na osiąganie wymaganych poziomów.

Działania kontrolne od 2017 przedstawiają się następująco:

Rok bazowy	Ilość kontroli	Cel kontroli
2017	37	Brak złożenia deklaracji
2017	24	Kontrole nieruchomości niezamieszkałych
2017	175	Brak segregacji odpadów (wszczęto 24 postępowania)
2018	74	Brak złożonej deklaracji
2018	82	Weryfikacji liczby osób
2018	6	Kontrole nieruchomości niezamieszkałych
2019	1	Kontrola liczby osób
2020	15	Kontrole liczby osób
2021	1670	Kontrole liczby osób we współpracy z zarządcą (NTBS Sp. z o. o.) - wykazano 412 osób do zgłoszenia
2022	348	Kontrola liczby osób (wykazano 70 osób do zgłoszenia w deklaracjach)
2022	15	Wyposażenie nieruchomości w kompostownik
2023	352	Kontrola segregacji odpadów komunalnych (wszczęto 45 postępowań dot. braku segregacji odpadów komunalnych z czego 34 zakończono wydaniem decyzji naliczającej opłatę podwyższoną)
2023	51	Kontrola kompostowników

Dochody i wydatki dot. systemu gospodarki odpadami komunalnymi przedstawiały się następująco:

L.P.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
1	Razem wydatki, w tym	5 659 904,10	7 057 237,27	7 856 722,56	9 400 792,58	8 520 491,62
1.1	Odbieranie i zagospodarowanie odpadów	5 237 503,25	6 609 561,27	7 279 989,36	8 612 042,91	7 684 392,92
1.2	PSZOK	162 200,00	174 683,79	210 000,00	370 000,00	380 000,00
1.3	Likwidacja dzikich wysypisk	20 374,20	4 963,46	15 124,48	33 498,65	18 771,12

L.P.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022	2023
1.4	Obsługa administracyjna systemu, w tym:	239 826,65	268 028,75	351 608,72	385 251,02	437 327,58
1.4.1	Wynagrodzenia	208 272,03	236 594,96	306 060,10	333 511,01	367 531,95
1.4.2	Egzekucja	3 150,67	2 970,36	5 928,09	11 060,66	32 035,30
1.4.3	Pozostałe wydatki	28 403,95	28 463,43	39 620,53	40 679,35	37 760,33
2	Razem dochody, w tym:	5 323 218,67	7 059 332,29	6 821 281,53	8 172 054,00	8 495 666,06
2.1	§0490 – wpływy z opłaty za GOK	5 295 990,44	7 045 165,08	6 726 756,37	8 025 630,35	8 326 531,43
2.2	§0910 – odsetki od opłaty za GOK	19 434,24	9 633,24	15 521,88	27 178,25	30 018,29
2.3	§0690 – koszty upomnień opłaty za GOK	7 793,99	4 533,97	6 935,37	11 220,70	11 030,02
2.4	§0830 - Wpływy od GNR obsługa PSZOK			72 067,91	108 024,70	128 086,32
3	Różnica w danym okresie (1-2)	-336 685,43	2 095,02	-1 035 441,03	-1 228 738,58	-24 825,56
4	Bilansowanie systemu	-242 204,08	-240 109,06	-1 275 550,09	-2 504 288,67	-2 529 114

Gmina Miejska Nowa Ruda prowadziła działania związane z edukacją ekologiczną poprzez:

- wydruk harmonogramów odbioru odpadów komunalnych, na których poza określeniem dni odbioru, znajduje się także informacja dot. segregacji odpadów. (w roku 2023 wydrukowano 4 650 sztuk harmonogramów, które zostały, które przekazano mieszkańcom i które zawierają informacje dot. zasad gromadzenia odpadów komunalnych),

- konkursy pn. „O srebrną puszkę”, „Zbieramy nakrętki” i „Bezpieczna bateria” dla dzieci i młodzieży placówek oświatowych organizowany przez NUK Sp. z o. o. z/s w Nowej Rudzie pod patronatem Burmistrz Miasta Nowa Ruda, których celem jest promowanie, rozpowszechnianie i wdrażanie zachowań pro środowiskowych poprzez przedsięwzięcia recyklingowe oraz kształtowanie w uczestnikach odpowiednich nawyków;

- Na Biuletynie Informacji Publicznej i na stronie Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie publikowane są informacje dot. odbioru odpadów oraz prawidłowej segregacji odpadów komunalnych. Informacje dot. segregowania odpadów zostały udostępnione na Biuletynie Informacji Publicznej (<https://nowaruda.biuletyn.net/?bip=1&cid=201&bsc=N>), na stronie Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie (https://um.nowaruda.pl/asp/pl_start.asp?typ=23&submenu=24&menu=24&strona=1), poprzez media społecznościowe Urzędu Miejskiego w Nowej Rudzie, do lokalnej prasy (Gazeta Noworudzka);

- organizowane są spektakle ekologiczne dla dzieci ze szkół podstawowych i przedszkoli dot. prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi. (w listopadzie 2023 r. w spektaklach udział wzięło 713 uczniów i przedszkolaków z terenu miasta Nowa Ruda).

- uczestniczenie w ogólnopolskiej akcji sprzątania świata celem zwiększenia świadomości ekologicznej (w roku 2023: 515 osób wzięło udział w akcji „Sprzątanie świata łączy ludzi”);

- prowadzone są spotkania w szkołach i warsztaty ekologiczne (w 2023 r. przeprowadzono dwa spotkania w szkołach i jedno w przedszkolu przez pracownika Wydziału Ochrony Środowiska dot. ochrony środowiska, w tym prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi - łącznie udział wzięło 91 osób).

W związku z realizacją zadania racjonalnej gospodarki odpadami prowadzone są działania związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem odpadów zawierających azbest. Gmina Miejska Nowa Ruda prowadzi bazę azbestową i corocznie składa do Marszałka Województwa Dolnośląskiego informację o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji zawierających azbest. Na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda szacuje się 466729,03 kg materiałów zawierających azbest.

Gmina Miejska Nowa Ruda bierze udział w programie ogłaszanym przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na usuwanie wyrobów zawierających azbest. W tabeli poniżej zestawiono dane od początku działania programu z WFOŚiGW we Wrocławiu dot. usuwania wyrobów zawierających azbest:

Lp.	Rok	Liczba złożonych wniosków	Mg	m ²	Dotacja z WFOŚiGW	Koszt całkowity
1	2015	16	53,08	2 654	36 094,40 zł	42 464,00 zł
2	2016	13	73,95	1479	12 480,09 zł	14 682,47 zł
3	2017	4	21,900	810	8 547,60 zł	11 802,24 zł
4	2018	6	8,740	684	4 715,45 zł	5 547,59 zł
5	2019	13	20,620	1 282	12 930,00 zł	13 824,99 zł
6	2020	5	7,480	550	5 089,39 zł	5 089,39 zł
7	2021	-	-	-	-	-
8	2022	12	11,20	560	4 832,80 zł	9 941,76 zł
9	2023	5	10,42	521	7 294,00 zł	14 601,95 zł

5.9. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zasobów przyrodniczych

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie zasobów przyrodniczych:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Zasoby przyrodnicze	Cel: Ochrona różnorodności biologicznej oraz krajobrazowej; Kierunki i zadania: ZP.1. Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu walorów przyrodniczych ZP.1.1. Zapewnienie właściwej ochrony dla różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych w planowaniu przestrzennym, ze

	szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznych poprzez adekwatne zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego lub/i decyzjach o warunkach zabudowy ZP.1.2. Identyfikacja miejsc występowania oraz eliminacja gatunków inwazyjnych ZP.1.3. Zachowanie różnorodności biologicznej na terenach użytkowanych rolniczo z wykorzystaniem pakietów w ramach programów rolno-środowiskowo-klimatycznych ZP.1.4. Zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków na terenach podmokłych, w dolinach rzecznych, zbiornikach wodnych oraz na terenach zmeliorowanych w stanie nie pogorszonym ZP.1.5. Zachowanie zadrzewień i zakrzew Cel: Utrzymanie i rewitalizacja terenów zieleni miejskiej: ZP.2. Ochrona walorów przyrodniczych terenów miejskich oraz zieleni miejskiej wraz z biocenozą ZP.2.1. Tworzenie oraz modernizacja terenów zieleni, prace arborystyczne, rewitalizacja zabytkowych obiektów ZP.2.2. Wprowadzanie infrastruktury zazieleniającej (np. „zielone ściany”, „zielone dachy”) oraz schronień dla zapylaczy na terenie miasta ZP.2.3. Konserwacja pomnika przyrody ZP.2.4. Uwzględnienie w dokumentach planistycznych zachowania i powiększania terenów zielonych na terenie miasta ZP.2.5. Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej oraz ochronie walorów przyrodniczych ZP.2.6. Prowadzenie działań o charakterze edukacyjnym i informacyjnym w zakresie ochrony przyrody Cel: Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej: ZP.3. Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych ZP.3.1. Uwzględnianie w planach urządzenia lasu przebudowy drzewostanów monokulturowych lub niezgodnych z siedliskiem ZP.3.2. Aktualizacja uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa ZP.3.3. Monitoring lasów oraz badania reakcji drzewostanów na zmiany klimatyczne
--	---

	ZP.3.4. Realizacja inwestycji związanych z ochroną przeciwpożarową lasu, m.in. rozwój systemów monitorowania zagrożenia pożarowego oraz infrastruktury przeciwpożarowej ZP.3.5. Działania zmierzające do uregulowania stanu populacji zwierzyny powodującej szkody gospodarcze w lasach Cel: Utrzymanie lesistości: ZP.4. Zwiększenie powierzchni lasów na terenie miasta ZP.4.1. Zalesianie gruntów z uwzględnieniem warunków siedliskowych i potrzeb różnorodności biologicznej ZP.4.2. Zmiana klasyfikacji gruntów zalesionych oraz na których postępuje sukcesja naturalna ZP.4.3. Promowanie zalesień jako alternatywnego sposobu zagospodarowania nieużytków i gruntów nieprzydatnych rolniczo
--	--

Główne działania z zakresu ochrony przyrody polegały na urządzeniu i utrzymaniu terenów zieleni miejskiej wraz z infrastrukturą. W okresie objętym Raportem Gmina Miejska Nowa Ruda brała udział w projektach dot. rewitalizacji obszarów miejskich, w tym największymi projektami były modernizacja miejskich terenów zielonych – 6 obszarów o wartości ok. 2 mln 460 tys. zł (wykonanie ścieżek, małej architektury, doposażenie placów zabaw, wydzielenie stref wypoczynkowo-rekreacyjnych a także wykonanie ogrodu deszczowego (element systemu proekologicznego gospodarowania wodą) zakończona w 2018 r. oraz rewitalizacja parku przy ul. Strzeleckiej zakończona w 2022 r.

Gmina Miejska Nowa Ruda w partnerstwie ze stowarzyszeniem z Norwegii INTBAU realizowała projekt pn. „Łagodzenie skutków zmian klimatu poprzez rozwój systemu zielono-niebieskiej infrastruktury na terenie miasta Nowa Ruda”. Wykonano 31 inwestycji z zakresu zielonej i niebieskiej infrastruktury, które mają się przyczynić do łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków poprzez współuczestnictwo społeczności lokalnej. Zadania inwestycyjne zaplanowane były przy wszystkich placówkach szkolnych i przewidywały włączenie programu nauczania do realizacji zadań projektowych. Koszty całkowite projektu wyniosły 4 162 511,91 zł, przy dotacji w wysokości 3 538 135,12 zł. W ramach projektu zrealizowano poniższe zadania:

- Stworzenie nowej przestrzeni biologicznie czynnej z ogrodem deszczowym przy ul. Teatralnej
- Zagospodarowanie skarpy przy Kościele - ul. Fredry
- Wprowadzenie koncepcji zielono-niebieskiej przy Szkołach Podstawowych nr 2 oraz nr 7 a także przy Zespole Szkolno - Przedszkolnym nr 1
- Utworzenie ekologicznych przystanków na ul. Świdnickiej
- Modernizacja oświetlenia ulic na osiedlach - zwiększenie efektywności energetycznej.
- Edukacja społeczeństwa na temat zmian klimatu.

Zwiększenie udziału zieleni w mieście Nowa Ruda przedstawiało się w kolejnych latach następująco:

2021 r. - Powierzchnia nasadzonej zieleni [ha] – 3,420, szacunkowa redukcja emisji pyłu PM10 [Mg/rok] – 6,84;

2022 r. - Powierzchnia nasadzonej zieleni [ha] – 1,586, szacunkowa redukcja emisji pyłu PM10 [Mg/rok] – 3,17;

2023 r. - Powierzchnia nasadzonej zieleni [ha] – 17,066; szacunkowa redukcja emisji pyłu PM10 [Mg/rok] – 34,13.

Na terenie miasta Nowa Ruda znajduje się obecnie 7 form ochrony przyrody, zgodnie z Centralnym Rejestrem Form Ochrony Przyrody.

Lp.	kod	Forma ochrony	Nazwa	Województwo	Data utworzenia
1	PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH020071.H	obszar natura 2000	Ostoja Nietoperzy Gór Sowich	dolnośląskie	2009-02-13
2	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220006	pomnik przyrody	Krzysztof	dolnośląskie	2014-11-29
3	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220100	pomnik przyrody	Stanisław	dolnośląskie	2017-10-18
4	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220363	pomnik przyrody	Antoni	dolnośląskie	2023-05-17
5	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220364	pomnik przyrody	Tadeusz	dolnośląskie	2023-05-17
6	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220365	pomnik przyrody	Jan	dolnośląskie	2023-05-17
7	PL.ZIPOP.1393.PP.0208041.2220366	pomnik przyrody	Józef	dolnośląskie	2023-05-17

Grunty zalesione występują we wschodniej części Nowej Rudy, na północny zachód i na południe od Nowej Rudy, a także na południe oraz na zachód od Słupca. Lasy komunalne stanowią 141,05 ha powierzchni w gminie. Lasy usytuowane są na wysokości od 440 do 640 m n. p. m., co nadaje im szczególnie urozmaicony charakter. Przeważają stoki łagodne, brak na ich terenie potoków i źródeł. Stan zdrowotny lasów uznany został jako średni. Przy czym czynnikiem szkodzącym lasom są długotrwałe susze, porywiste wiatry, intensywne nawalne ulew.

W składzie gatunkowym drzewostanu lasów przeważa świerk (*Picea excelsa*), a na mniejszych powierzchniach także buk zwyczajny (*Fagus silvatica*), brzoza brodawkowata (*Betula verrucosa*) lub sosna zwyczajna (*Pinus silvestris*). Pod względem typów siedliskowych są to bory mieszane górskie, lasy mieszane górskie i lasy łęgowe. Potencjalną roślinnością naturalną są tu fragmenty kwaśnej buczyny górskiej (*Luzulo nemorosae-Fagetum*), grądu środkowoeuropejskiego formy podgórskiej (*Galio-Carpinetum*), podgórskiej środkowoeuropejskiej dąbrowy acidofilnej (*LuzuloQuercetum*) oraz dwu zbiorowisk nadrzecznych: olszyny podgórskiej (*Alnetum incanae*) i łęgowego lasu wiązowego (*Ficario-Ulmetum chrysosplenietosum*)

Z analizy wieku, składu gatunkowego i struktury drzewostanów wynika, że większość lasów pochodzi z zalesień porolnych lub samosiewów (sukcesji naturalnej) na gruntach porolnych.

Lasy na terenie miasta Nowa Ruda położone są, pod względem przynależności przyrodniczo leśnej według Romana Zielonego i Anny Kliczkowskiej (Regionalizacja Przyrodniczo-Leśna Polski 2010) w VII –Sudeckiej

Krainie przyrodniczo-leśnej, w VII.2 Dzielnicy Sudetów Środkowych. Mezonegion: Gór Sowich (VII.2.e) i Mezonegion: Kotliny Kłodzkiej (VII.2.f).

Zagrożeniem dla lasów komunalnych stanowią szkody powiązane ze znacznym udziałem i pochodzeniem sztucznym świerka na gruntach porolnych, który zgodnie z Uproszczonym Planem Urządzenia Lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa należących do Gminy Miejskiej Nowa Ruda w powiecie kłodzkim stanowi 61,38% powierzchni lasów. Świerczyny są uszkodzane przez czynniki biotyczne (owady, grzyby) i abiotyczne (wiatrołomy, śniegołomy, okiść). Nie poprawiają sytuacji anomalie klimatyczne w postaci długotrwałych susz, huragany i okresowo bardzo intensywne opady.

Zachodzące zmiany klimatyczne w skali lokalnej (w tym tolerancja na określoną wartość temperatury i wilgotności) mogą przyczyniać się do zmiany liczebności lub występowania poszczególnych gatunków roślin i zwierząt, ich cykle rozrodcze, okresy wegetacji, interakcje ze środowiskiem. Ograniczanie bioróżnorodności dotyczyć będzie głównie gatunki, które posiadają wąski zakres tolerancji. Gatunki o szerokim zakresie tolerancji winny dostosowywać się do zmieniających warunków klimatycznych. Przeszkodą w ich funkcjonowaniu mogą być relacje między gatunkami, wzrost konkurencji o pokarm, nowe choroby lub wrogowie. Dlatego też ważne jest wzbogacanie bioróżnorodności w lasach komunalnych.

Tereny leśne pozostające we własności Gminy Miejskiej Nowa Ruda w odróżnieniu od lasów gospodarczych, których głównym celem jest produkcja surowca drzewnego, mają za zadanie wypełniać wiele innych funkcji pozaprodukcyjnych takich jak rekreacja, wypoczynek, uzupełnienie struktury miejskiej i kształtowania krajobrazu miejskiego w celu podniesienia jakości i komfortu życia mieszkańców. Łatwy dostęp do lasów powoduje, że lasy te są chętnie odwiedzane przez mieszkańców i turystów.

Obecnie gospodarka leśna prowadzona jest na podstawie: Uprozczonego Planu Urządzenia Lasu dla Gminy Miejskiej Nowa Ruda na okres gospodarczy od 01.01.2016 r. do 31.12.2025 r.

5.10. Ocena stopnia realizacji celów i kierunków działań w zakresie zagrożenia poważnymi awariami

W Programie ochrony środowiska wyznaczono następujące cele, kierunki i zadania w zakresie zagrożenia poważnymi awariami:

Obszar interwencji	Cele, kierunki i zadania z POŚ
Zagrożenie poważnymi awariami	Cel: Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii lub minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii Kierunki i zadania: PAP.1. Zmniejszenie zagrożenia wystąpienia poważnej awarii oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii PAP.1.1. Przeciwdziałanie wystąpieniu poważnych awarii (kontrola podmiotów, których działalność może stanowić przyczynę powstania poważnej awarii, wykonywanie systematycznej kontroli pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne itp.) PAP.1.2. Aktualizacja rejestru ZDR, ZZR i pozostałych PAP.1.3. Usuwanie skutków poważnych awarii w

	środowisku PAP.1.4. Zapobieganie lub usuwanie skutków zanieczyszczenia środowiska w przypadku nieustalenia podmiotu za nie odpowiedzialnego PAP.1.5. Prowadzenie i aktualizacja rejestru poważnych awarii oraz bazy danych, w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię
--	--

Na terenie Miasta Nowa Ruda znajduje się 1 zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) - ORION PU Sp. z o.o. - Zakład Nr 2 w Nowej Rudzie (ul. Spacerowa 26) oraz 1 zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) - P.W. EKSTRA-GAZ S.C. Krystyna Pijarowska i Danuta Kraus -rozlewnia gazu płynnego (ul. Kłodzka 31/33). Ryzyko wystąpienia poważnych awarii na terenie Nowej Rudy związane jest z rozwojem przemysłu oraz sieci komunikacyjnej. Potencjalne ryzyko wystąpienia poważnej awarii stanowi transport substancji oraz środków niebezpiecznych. W ostatnich latach na opisywanym obszarze nie zgłoszono wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz zdarzeń o znamionach awarii, niebędących poważnymi awariami.

6. OCENA STOPNIA REALIZACJI ZAPLANOWANYCH ZADAŃ

W Programie Ochrony Środowiska zawarto wartości bazowe i wartości docelowe dla wskaźników w poszczególnych obszarach działań. W tabeli zestawiono te wskaźniki z wartością bieżącą na rok 2023.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość bieżąca	Komentarz
stężenie średnioroczne B(a)P w punkcie pomiarowym na terenie miasta [ng/m ³]	17,7	10	4	Wartość docelowa została osiągnięta
stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego PM10 w punkcie pomiarowym na terenie miasta [µg/m ³]	45,5	35,0	32,0	Wartość docelowa została osiągnięta
liczba dni z przekroczeniami normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM10 [dni]	107	80	56	Wartość docelowa została osiągnięta
liczba osób narażonych na ponadnormatywne promieniowanie elektromagnetyczne	0	0	0	Wartość docelowa została osiągnięta, nie stwierdzono przekroczeń w tym zakresie
udział JCWP o stanie/	33	45	33	Wartość docelowa nie

potencjałe dobrym i bardzo dobrym [%]				została osiągnięta. Stan nie uległ pogorszeniu.
udział punktów JCWPd o bardzo dobrej lub dobrej jakości [%]	61	80	61	Wartość docelowa nie została osiągnięta. Stan nie uległ pogorszeniu.
odsetek ludności korzystający z sieci wodociągowej w % ogółu ludność	97,5	98,5	99,71	Wartość docelowa została osiągnięta
długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	58,6	60,0	61,8	Wartość docelowa została osiągnięta
korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	78,3	80,0	78,89	Wartość docelowa nie została osiągnięta. Trwają kontrole dot. możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej dla właścicieli posiadających zbiorniki bezodpływowe.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	51,50	60,0	53,2	Wartość docelowa nie została osiągnięta.
masa pozostałych do unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [kg]	316 486	280 000	466 729,03	Wartość bieżąca jest większa niż wartość bazowa z uwagi na niepełną inwentaryzację bazy azbestowej, która została uzupełniona.
masa odpadów zebranych selektywnie [Mg]	2 290,47	2 350,0	3 769,21	Wartość docelowa została osiągnięta.
powierzchnia terenów zieleni miejskiej [ha]	21,98	35,00	47,81	Wartość docelowa została osiągnięta
lesistość [%]	16,7	17,0	16,3	Wartość docelowa nie została osiągnięta.
liczba przypadków wystąpienia poważnych awarii [szt.]	0	0	0	Wartość docelowa została osiągnięta.

Gmina Miejska Nowa Ruda realizowała zadania własne związane z poprawą stanu środowiska miasta, wskazywane Marszałkowi Województwa Dolnośląskiego w sprawozdaniach z realizacji Programu Ochrony Powietrza. Stan zadań za lata objęte Raportem przedstawiał się następująco:

OBNIŻENIE EMISJI Z OGRZEWANIA INDYWIDUALNEGO:

poniesione wydatki rzędu 20 215,20 tys. zł, w tym Gmina Miejska Nowa Ruda: 6165,1 tys. zł (w harmonogramie realizacji zadań własnych Burmistrza Miasta Nowa Ruda założono poniesione wydatki 9 000,00 tys. zł w perspektywie do końca 2025 r. Stopień realizacji na 31.12.2023 r. wyniósł 68,5%.

Osiągnięte zostały założone wskaźniki dot. ochrony klimatu i jakości powietrza.

Poprawa jakości powietrza na terenie miasta Nowa Ruda jest priorytetowym działaniem i miasto dąży do wyeliminowania z użytkowania w pierwszej kolejności instalacji pozaklasowych, tj. niespełniających wymagań odpowiadających klasie 3 pod względem granicznych wartości emisji pyłu.

Tut. Urząd przez poprzednie lata podejmował wszystkie możliwe kroki celem wdrożenia uchwał antysmogowych oraz wykonania postanowień POP związanych z ograniczeniem niskiej emisji poprzez udział we wszystkich możliwych programach/konkursach wspierających wymianę nieefektywnych źródeł ciepła.

Bariery utrudniające pełne wdrożenie uchwał antysmogowych oraz wykonania postanowień aktualnego POP związanych z ograniczeniem niskiej emisji i wdrożenia tych uchwał zostały zidentyfikowane i przekazane w Petycjach Gmin Aglomeracji Wałbrzyskiej w sprawie prolongaty terminu zakazu użytkowania instalacji oddanych do eksploatacji przed 1 lipca 2018 r., nie spełniających wymagań w zakresie minimalnych standardów emisyjnych odpowiadających klasie 3 pod względem granicznych wartości emisji pyłu wg normy PN-EN 303-5:2012, określonego w uchwale XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, z dnia 01.07.2024 r.

Obowiązujące przepisy prawa w tym zakresie to:

Program ochrony powietrza przyjęty przez: Uchwałę nr XXI/505/20 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 16 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu wraz z planem działań krótkoterminowych, zmieniona przez:

Uchwałę nr LVII/1201/23 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 13 lipca 2023 r. w sprawie aktualizacji programu ochrony powietrza dla stref w województwie dolnośląskim, w których w 2018 r. zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu. Celem tworzenia programów ochrony powietrza jest poprawa jakości powietrza i dotrzymanie norm jakości powietrza określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r., poz. 1031) na obszarach, gdzie występują przekroczenia. Dokument zawiera analizę przyczyn występowania wysokich stężeń substancji oraz wskazuje działania naprawcze mające na celu ich redukcję do poziomów nieprzekraczających norm. Integralną częścią POP są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania społeczeństwa lub alarmowych w strefach województwa dolnośląskiego w danym roku kalendarzowym.

Uchwała antysmogowa przyjęta: Uchwałą nr XLI/1407/17 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 30 listopada 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa dolnośląskiego, z wyłączeniem Gminy Wrocław i uzdrowisk, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Uchwała ma na celu zapobiegania negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko eksploatacji instalacji spalania paliw zaliczanych do sektora komunalno – bytowego.

ZWIĘKSZENIE UDZIAŁU ZIELENI W PRZESTRZENI MIAST

Zgodnie z Sprawozdaniami przekazanymi do Marszałka Województwa Dolnośląskiego w okresie objętym kontrolą poniesiono wydatki na zwiększenie udziału zieleni w przestrzeni miasta w wysokości: 5 326,02 tys. zł, w tym Gmina Miejska Nowa Ruda: 849,5 tys. zł. W harmonogramie realizacji zadań własnych Burmistrza Miasta Nowa Ruda wskaźnik Tworzenie oraz modernizacje terenów zieleni (..) zakładał wydatkowanie w całej perspektywie Programu Ochrony Środowiska (do 2025 roku) 675 tys. zł. Wskaźnik został osiągnięty na poziomie 125,85%.

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Zgodnie z Sprawozdaniami przekazanymi do Marszałka Województwa Dolnośląskiego w okresie objętym kontrolą poniesiono wydatki na edukację ekologiczną w wysokości 15 034,9 tys. zł, w tym Gmina Miejska Nowa Ruda: 49,8 tys. zł. Wskaźnik nie został wskazany w harmonogramie realizacji zadań własnych Burmistrza Miasta Nowa Ruda w Programie Ochrony Środowiska.

LIKWIDACJA DZIKICH WYSYPISK

Zgodnie z sporządzanymi Analizami stanu gospodarki odpadami w Gminie Miejskiej Nowa Ruda za lata 2017 – 2023, likwidacja dzikich wysypisk została zrealizowana na kwotę 135,55 tys. zł. W harmonogramie realizacji zadań własnych Burmistrza Miasta Nowa Ruda wskazano kwotę do roku 2025 jako 342 tys. zł (wydano 39,63% z zakładanej kwoty).

ODBIÓR I ZAGOSPODAROWANIE ODPADÓW KOMUNALNYCH OD MIESZKAŃCÓW I PODMIOTÓW:

Zgodnie z sporządzanymi Analizami stanu gospodarki odpadami w Gminie Miejskiej Nowa Ruda za lata 2017 – 2023, koszty odbioru i zagospodarowania odpadów komunalnych od mieszkańców i podmiotów we wskazanym okresie wyniosły 42 680,32 tys. zł, przy zakładanych 31 086,00 tys. zł w perspektywie Programu Ochrony Środowiska do roku 2025 (tj. 137,30% zakładanej kwoty).

USUWANIE I UNIESZKODLIWIANIE WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST:

Gmina Miejska Nowa Ruda realizowała Program Usuwania Wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Miejskiej Nowa Ruda poprzez udział i następnie wsparcie mieszkańców w programie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na usuwanie wyrobów zawierających azbest. W latach objętych Raportem wydatkowane zostało w ramach tego Programu łącznie 104,22 tys. zł, w tym 60,81 tys. zł z środków własnych Gminy Miejskiej Nowa Ruda. W Programie Ochrony Środowiska założono wartość do roku 2025 w wysokości 160,00 tys. zł (wykonanie 38,01%).

Budowa ścieżek rowerowych, transport, termomodernizacje budynków, rozwój i modernizacja kanalizacji została ujęta w wcześniejszym zakresie niniejszego Raportu.

7. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Raport obrazuje analizę stanu środowiska na terenie Miasta Nowa Ruda, działania oraz stopień realizacji Programu Ochrony Środowiska przyjętego na lata 2017-2020 z perspektywą do roku 2025. Przeprowadzona analiza i zapis zadań wskazuje, że były one realizowane na bieżąco.

Realizacja Programu Ochrony Środowiska pozytywnie wpływa na zdrowie oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Charakter zadań z ochrony środowiska wykonywany przez samorząd gminy wpływa na możliwości bezpośredniej i pośredniej ochrony środowiska na terenie gminy. W związku z tym, iż miasto Nowa Ruda jest na liście najbardziej zanieczyszczonych miast pod względem jakości powietrza, za główny filar działań na rzecz poprawy ochrony środowiska, należy uznać działania na rzecz poprawy jakości powietrza. Z Raportu jednoznacznie wynika, że jakość powietrza w ostatnich latach uległa znaczącej poprawie, co jest wynikiem podejmowanych zadań w tym zakresie. Osiągnięte zostały również wartości docelowe wskaźników założone w Programie Ochrony Środowiska do roku 2025. Niemniej należy nadal kontynuować te działania tak, aby osiągnąć wartości graniczne wskaźników: ilość dni z przekroczeniami normy średniodobowej pyłu zawieszonego PM₁₀ (wartość docelowa 35 dni) oraz Stężenie średnioroczne benzo(a)pirenu B(a)P w punkcie pomiarowym na terenie miasta (ng/m³) (wartość docelowa 1). Należy kontynuować wymianę nieefektywnych źródeł ciepła tak, aby instalacje na terenie miasta spełniały wymagania obowiązujących przepisów w tym zakresie (uchwały antysmogowej).

Drugim równie istotnym filarem działań priorytetowym na terenie miasta jest gospodarka odpadami komunalnymi. Należy dążyć do osiągnięcia wskaźników poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła, w tym realizować działania naprawcze w tym zakresie.

Z uwagi na zagrożenie nieosiągnięciem wskaźników wskazanych w Programie ochrony środowiska rekomenduje się zmianę wartości docelowych dla niżej wymienionych wskaźników:

Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa	Wartość rekomendowana	Uwagi
udział JCWP o stanie/ potencjale dobrym i bardzo dobrym [%]	33	45	33	Z uwagi na zły stan wód: Włodzica – ujście do Ścinawki wskazany w Ocenie jednolitych części wód powierzchniowych dla województwa dolnośląskiego, rekomenduje się, aby stan nie uległ pogorszeniu.
udział punktów JCWPd o bardzo dobrej lub dobrej jakości [%]	61	80	61	Wartość docelowa nie została osiągnięta. Stan nie uległ pogorszeniu.
korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności	78,3	80,0	79,00	Z uwagi na charakter górski miasta, tj. zróżnicowanie poziomów wysokości, jak również

				prowadzoną zabudowę jednorodzinną na obrzeżach miasta, rekomenduje się zmianę wskaźnika docelowego, jako jego urealnienie. Jednocześnie trwają kontrole dot. możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej dla właścicieli posiadających zbiorniki bezodpływowe.
długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	51,50	60,0	54,00	Z uwagi na charakter górski miasta, tj. zróżnicowanie poziomów wysokości, jak również prowadzoną zabudowę jednorodzinną na obrzeżach miasta, rekomenduje się zmianę wskaźnika docelowego, jako jego urealnienie.
masa pozostałych do unieszkodliwionych odpadów zawierających azbest [kg]	316 486	280 000	Wartość obecna bazowa: 466 729,03 wartość rekomendowana docelowa: 466 700,00 kg	Wartość bieżąca jest większa niż wartość bazowa z uwagi na niepełną inwentaryzację bazy azbestowej, która została uzupełniona. Dane wymagają urealnienia.
lesistość [%]	16,7	17,0	16,3	Z uwagi na porolniczy charakter lasów, monokultury świerkowe, i trwającą przebudowę drzewostanów leśnych, rekomenduje się dalsze niepogarszanie wskaźnika i utrzymanie poziomu lesistości w stosunku do roku 2023. Podkreślić należy ,że

				powierzchnia lasów komunalnych nie uległa zmianie w stosunku do roku bazowego i jest na tym samym poziomie.
--	--	--	--	---

Fundamentalnym założeniem w tworzeniu programów ochrony środowiska jest, aby ich realizacja doprowadziła do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem oraz zapewniła skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyła warunki dla wdrażania wymagań obowiązującego w tym zakresie praw.

Po analizie założeń zawartych w Programie Ochrony Środowiska oraz sposobie ich realizacji i podejmowanych działaniach w okresie sprawozdawczym niniejszego Raportu ocenia się poziom jego wykonania jako dobry. Realizowane zadania w znacznej mierze przyczyniły się do poprawy warunków środowiskowych na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda. Stan środowiska na terenie Gminy Miejskiej Nowa Ruda nie uległ pogorszeniu, a znaczna część wskaźników, pomimo że perspektywa ich realizacji wskazana została do roku 2025, zostało osiągnięta.

BURMISTRZ

Tomasz Kiliński